

ŠTEVILKA 19-20 LETNIK XXIII CENA 2 DIN

TRB

ZBOR ŠTUDENTOV IN MLADINE

V ponedeljek, 8. aprila, je bil v veliki dvorani študentskega naselja zbor študentov in mladine o novem družbenem dogovoru o štipendiranju. Ker je bil zbor že tretji v preteklem obdobju (približno enega leta), ni čudno, da ni bil tako obilno obiskan kakor prejšnja. Zbor sta organizirala IO ŠS LVZ in MK ZMS, toda zaradi dokaj mlačne propagande in priprave na zbor, ni bilo med študenti takšnega zanimanja, kakor je to bilo v preteklosti. Prisotnim se je vsiljevala misel, da je bil zbor sklican le iz formalnih – političnih razlogov, kajti resnih pripomb na družbeni dogovor ni bilo; šlo je le za to, da se študentje strinjajo z dogovorom, morda malo pogodrnjajo in dodajo nekaj obrobnih pripomb.

Sistem štipendiranja je resna zadeva in je ne smemo podcenjevati. Tu gre včasih bolj za odgovornost do tistih, ki bodo na univerzo prišli šele po nekaj letih ali pa morda ne, če bo sistem štipendiranja neustrezen. V današnjem trenutku pa pomeni podpis oziroma sprejetje družbenega dogovora sprostitve nekaj milijard dinarjev. Ta sredstva se bodo zbirala iz osebnih dohodkov delavcev na občinskih ravneh (0,5 % od osebnih dohodkov so velika sredstva). Družbeni dogovor pomeni znatno poenotenje v vsej Sloveniji, in to glede na prosilčev socialni

položaj in študijski uspeh. To pomeni poenotenje izhodišč štipendijske politike, načrtovanje in slabitev elementov trga oziroma moči velikih monopolnih podjetij in razvitejših regij. Družbeni dogovor se bo podpisoval vsako leto ponovno, in tako se bo dalo vanj vnašati novosti in izboljšave, če bo to praksa oziroma prihodnost pokazala. To pa pomeni seveda nenehno spremljanje uspešnosti in ustreznosti, ne pa pasivno kritiziranje ali pa ignoriranje. Če tako ocenjujemo akcijo za hiter podpis družbenega dogovora, potem jo moramo oceniti kot pozitivno. Kajti s podpisom družbenega dogovora, v resnici šele (ob že uveljavljanju štipendijske politike – ne pa vakuuma) pridobivamo možnost nenehnega vplivanja in soodločanja.

Že ta dogovor – v tej verziji ima nekaj napak, ki so jih študentje v javni razpravi in pozneje na zboru kritizirali. To je na primer določilo, da mora vsakdo, ki mu je ponujena štipendija s strani OZD, le-to sprejeti.

V nasprotnem primeru, torej če štipendije ne vzame, izgubi pravico do kakršnekoli materialne pomoči v času študija. Očitno gre pri tem za prisiljevanje študentov, da se vežejo na določeno delovno organizacijo, in to brez študentove posebne želje. Ne bi posebej kritizirali ali pa

družbenega dogovora, ker je bilo o tem mnogo rečenega v javni razpravi (med študenti je ta potekala najbolj silovito v pokrajinskih klubih) in na zboru, ampak lahko ocenimo dogovor v celoti. To pa je pozitivno, predvsem zaradi poenotenja in ne na koncu želje po načrtnem reševanju študentskih problemov.

V luči te ocene in tega razmišljanja pa lahko pomirimo grenak občutek marsikaterega študenta ali mladince na zboru, ki je bil v celoti trpek. Podpis družbenega dogovora je vrh (ne pa še zaključek) razprave o problemih štipendiranja. Gledati moram predvsem na vsebino, ne pa na čustvene ocene, ki so bile pri mnogih izredno pomembne. Tu mislim predvsem na občutek izigranosti, politične zlorabe in spletk, pridobivanja političnih pozicij študentske organizacije (nekaj tudi mladinske), ki jo je na zboru lahko dobil nekoliko bolj neinformiran študent oziroma mladinec. Forumi se spreminjajo (čeprav ostajajo) vsebina in zavest pa v ljudeh ostaja. V akciji okrog vprašanj štipendiranja pa gre za zavest, da smo začeli in da poskušamo rešiti probleme štipendiranja, predvsem pa gre za razpravo o (socialnem) položaju vsakega mladega v naši družbi ter za njegove možnosti za uveljavitev svojih sposobnosti. To so stvari, ki formirajo kritični odnos do družbenih vprašanj in razvijajo pripravljenost vplivanja nanje.

CF

SKLEPI ZBORA ŠTUDENTOV IN DIJAKOV O ŠTIPENDIJSKI POLITIKI

1. Študentje in dijaki podpiramo prizadevanja za načrtno urejanje področja štipendiranja in materialne preskrbljenosti šolajoč se mladine.

2. Dogovor pomeni velik korak naprej k poenotenju načel na področju štipendiranja v vsej republiki.

Poenotenje ni dosledno izvedeno, ker še vedno obstajajo dvojni kriteriji glede na to, iz katerega vira izhaja štipendija.

Študentje in mladina si bomo prizadevali, da se bo v bodoče proces poenotenja nadaljeval in da bo vsakdo poleg osnovne materialne preskrbljenosti imel pravico do nagrajevanja za svoje delo ne glede na vrsto štipendije ali štipenditorja.

3. Podpiramo zbiranje solidarnostnih sredstev, ker s tem zagotovimo čimvečjemu številu mladih ljudi osnovno materialno preskrbljenost v času šolanja, kot instrument, da se čimveč mladih odloči za čimvišji nivo šolanja.

4. Štipendiranje organizacij združenega dela pomeni element kadrovske politike. Zavzemali se bomo za to, da se uveljavijo ostale oblike kadrovskega usmerjanja, da bodo postale štipendije le spremljevalni element, ki bodo omogočale realizacijo tega usmerjanja.

5. Smatramo, da so štipendijska razmerja med organizacijami združenega dela in štipendistom ena izmed pomembnih oblik povezovanja študija s prakso. Zavzemamo se, da se ustvarijo čimboljši pogoji za ostale oblike kasnejšega sodelovanja že v času šolanja.

6. V dogovoru je podan velik pomen in vloga samoupravnih interesnih skupnosti, ki nosijo odgovornost za štipendiranje kadrov za družbeno dejavnost. Zato se morajo veliko bolj načrtno ukvarjati s politiko štipendiranja na svojem področju.

7. Družbeni dogovor določa obvezno transformacijo štipendij iz štipendij iz solidarnostnih sredstev v štipendije iz organizacij združenega dela. Študentje in dijaki se bomo zavzemali, da se bo omenjeno določilo uveljavilo v praksi na nivoju usmerjenega šolanja ob upoštevanju regionalnega principa.

8. Možnost, ki jo daje dogovor nerazvitim področjem, da lahko podeljujejo višje štipendije kot ostali, je po našem mnenju vprašljiva, ker se postavlja vprašanje, ali bodo manj razviti finančno zmogli to obremenitev.

9. V družbenem dogovoru so predvidene sankcije za kršitelje. Podpiramo uvedbo materialnih sankcij, ker smatramo, da je to ena od najbolj učinkovitih metod in garancija za izvajanje.

10. Izvajanje in rezultate dogovora je potrebno budno spremljati in opozarjati na slabe in dobre strani dogovora ter sproti spremeni določila, ki povzročajo nezaželjene rezultate.

V Ljubljani, 8. aprila 1974

FAKULTETA ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO

Volili so delegate v Skupščino občine Ljubljana-center in Skupščino občine Ljubljana-Vič Rudnik. To pa zato, ker je fakulteta prostorsko razsejana in pripada oddelek za montanistiko občini Center; matematično-fizikalni oddelek, ter oddelek za kemijo in tekstilno tehnologijo pa pripadajo občini Vič-Rudnik. Zato so bile volitve ločene, 1. Za skupščino občine Ljubljana-Vič-Rudnik so študentje volili 49 %, saj jih je od 1394 volilo 683 ali 49 %. Volitev ne bo potrebno ponavljati, ker je bila lista kandidatov odprta. Delavci fakultete pa so volili 92 %, saj jih je od 309 volilo 284. V delegacijo so bili izvoljeni: Golič Ljubo, Pahor Jože, Kremžar Janez, Kregar Mitja, Vizovišek Ivan, Kmet Andrej; študentje Čož Heda, Stevanovič Boris in Smodiš Boris. 2. Za skupščino občine Ljubljana-center pa so študentje volili 70 %, saj jih je od 267 glasovalo 185. Delavci fakultete so volili 93 %, od 71 vpisanih v volilni imenik jih je volilo 66.

V delegacijo so bili izvoljeni: Očepek Drago, Gontarev Vasilij, Koren Simona, Pirc Simon, Smolej Anton, Kolenko Tomaž; študentje Bakočević Radislav, Kotnik Ivan in Medvešek Silva.

4. SEJA KONFERENCE SKUPNOSTI ŠTUDENTOV SLOVENIJE (10. 4. 1974 V MARIBORU).

Razgibani družbeno politični dejavnosti študentje v zadnjem času dajemo svoj delež. Tudi na zadnji seji republiške konference Skupnosti študentov v Mariboru smo to počeli. Kot po navadi, nekateri bolj drugi manj. Pa ne zato, ker se nam ne ljubi. Taka je bila pač seja. Na njej se nismo šli neko naj revolucionarnost, ta nam niti namen ni bila. Kljub temu smo storili veliko. V nekajurni razpravi smo na republiškem nivoju verificirali vsa tista polletna prizadevanja v Skupnosti študentov, ki so bistvenega pomena

za skupnost študentov in mladine, uveljavljanje pomena študija in študenta v družbi.

Konferenca se je pogovarjala o rešitvah, ki jih želimo študentje uveljaviti na področju organiziranosti mladih, na področju štipendiranja ter nekaterih drugih. Ocenili smo še delo konference med dvema sejama, ocenili smo volitve med študenti, in ne nazadnje, izvolili smo, bolj rečeno, določili nov sekretariat ter novega, študentskega vodjo študentov Slovenije. Da ne bo skrivnosti do konca, za tiste bolj radovedne: Borisa Muzeviča.

Ob vprašanju skupne organiziranosti mladih se je vsilil vtis, da smo v Ljubljani glede dogovarjanja z mladinsko organizacijo, še posebno z mestno in republiško konferenco, storili nekaj pomembnih korakov naprej. Dogovorili smo se glede konkretnih oblik in delno tudi glede vsebine nove organizacije mladih. Kolegi iz Maribora tega niso storili, kaže, da ne po svoji krivdi. Odpori v mestni konferenci, morda še kje? Nekateri pač počasneje dojemajo.

Ob pripravah na sam kongres mladih, ki naj bi bil, po zadnjih dogovorih, v katerih študentje po krivdi „tovarišew“ iz mladine nismo sodelovali in o datumu nismo sodelovali, v začetku oktobra, smo sklenili, da bomo pozabili „stare grehe“, da pa mora odbor za pripravo kongresa ostro in dosledno vztrajati pri tistih ugotovitvah in pridobitvah, ki so se na tem področju med študenti oblikovale v zadnjem obdobju. Priboriti je treba vsebinsko in strukturno zagotovitev avtentičnih študentskih interesov. Do kongresa pa smo Skupnost študentov, taki se na kongres pripravljamo, z mladinsko organizacijo sodelujemo, na kongresu pa bomo postavili novo organizacijo mladih. Potem pa...

Ustavili smo se tudi ob zadnjih volitvah delegacije za zboro združenega dela občinskih skupščin. Ob upoštevanju objektivnih dejavnikov, ki so vplivali na udeležbo študentov na volitvah, smo celo zadevo in še posebej udeležbo študentov ocenili kot ugodno. Tudi s samo enim stavkom lahko obrazložimo volilne rezultate. Študentje smo volili tako kot je naš dejanski vpliv v samoupravnih organih, da ne rečem: tako kot se nam dovolj samoupravlja. In še mnogo bolje! Še bolj konkretno. Tako, kot nam je omogočeno delati, to je študirati, delovni proces oblikovati in samoupravljači, tako smo tudi volili. IN ŠE MNOGO BOLJE!

Štipendiranje je eno od najvitalnejših in za študenta, gospodarstvo ter širšo družbo najbolj občutljivih področij, tako da konferenca ni mogla mimo zadnjega družbenega dogovora o štipendiranju. Konstatirali smo, da je v „sedanjem trenutku“ tak dogovor treba podpisati s pripombami, ki so bile sprejete na ponedeljkovem zboru v študentskem naselju v Ljubljani. Konferenca se je s sklepi zbora v celoti strinjala.

Na konferenci smo se še pogovarjali o delu med tretjo in četrto sejo. Poročilo o delu je pač poročilo o delu. Forum pa kot forum. Sprejema poročila. Pa še nov sekretariat smo dobili. Elitna zasedba: Muzevič, Kšela, Zunič, Zagožen, Pišek, Usar. Srečno!

Torej, slikali smo našo dosedanja pot in jo projicirali v bližnjo bodočnost. Brez prevelike revolucionarnosti, kot se za tak nivo spodobi. To, da so sedaj naša stališča v družbenem pomenu bolj relevantna, da so naše odločitve bolj pomembne in naše delo odgovornejše, je pa tudi res, saj je to republiška konferenca. Uspešen delovni dan, ki je bil zaključen s prvim belim vinom, pohorskim rezkom in lušno natakatico. Po vsem pa: urno nazaj v bazo, drugače...

B. Z.

UVODNIK

Včasih se kar malo zgrozim, ko vidim, kako se dandanes ljudje, predvsem tisti mlajši, vse bolj predajajo avanturizmu. Življenje pa je zelo resna stvar in ker je ravno pomlad, pa se nam zdi, kot da bi se vse pričelo znova, izrabljam priliko za drobno opozorilo; dajmo, premislimo vse še enkrat.

Najpomembnejši trenutek v mojem življenju je bil brez dvoma trenutek, ko je moj oče v ljubzenskem zanosu oplodil mojo mamo. To je sploh trenutek ključne važnosti za vsako bitje. In zato sem mnenja, da se skrivnost življenja skriva prav tu in da se moramo tej stvari posvetiti s posebno pozornostjo. Menda zadeva poteka nekako takole:

Ženske spolne celice ali jajčeca višjih sesalcev nastajajo v jajčnikih, parnem organu v trebušni votlini. Ob jajčnikih sta lijak, ki vodita v jajcevod. Jajcevod vodita v maternico, v kateri se razvija mlado bitje. Moške spolne celice nastajajo v modih, ki leže sprva v trebušni votlini. Pri večini sesalcev pa se moda ob rojstvu ali tik po rojstvu premaknejo v vrečasto tvorbo ali mošnjo. Če se to ne zgodi, potem se semenčice ne razvijajo, ker je v trebušni votlini pretoplo. Za njihov razvoj je potrebna nekoliko nižja temperatura, pač taka, kot je v mošnji. Semenčice gredo iz mod skozi penis. Če pridejo semenčice v žensko nožnico, potujejo s hitrostjo 1 do 3 mm na minuto skozi maternico v jajcevod. Pri opičji samici in pri ženski se vsake štiri tedne sprostijo po eno jajčece iz ovarija. Če se v jajcevodu sreča jajčece z živo semenčico, pride do oploditve.

Pravzaprav je vse skupaj prav enostavna stvar. Vendar moramo navesti še en podatek, ki pa je za naše razmišljanje najvažnejši. Stvar je namreč v tem, da zdrav moški pri enkratnem občevanju izbrizga od 3 do 5 cm semena, v katerem plava 200 do 600 milijonov semenčic. To pa je brez dvoma stvar, nad katero se velja zamisliti.

Torej, jaz se rodim kot jaz iz združitve nekega povsem določene semenčice z jajcem (ki je tako ali tako razen v redkih primerih samo eno).

Ce bi pa kakšnemu drugemu semenčecu uspelo združiti se z jajcem, bi tisto jaz – semenčece umrlo v materni vagini, mene ne bi bilo nikoli, iz vse stvari pa bi se rodil kakšen moj brat. To pa sploh ne bi bilo nič čudnega, saj so sprva, takrat ko so bili še v modih, prav vsi spermiji imeli popolnoma enake možnosti, in sicer je bila ta možnost, če vzamemo kar srednjo vrednost, približno 1 : 450.000.000. In vsem nam, ki smo zdaj trenutno na svetu, pa tudi tistim, ki so bili na svetu kdaj prej, se je posrečila prav ta edina možnost. Res, ni je loterije, kjer bi bila možnost zadetka manjša, dobiček pa večji. Saj je to, da živimo, vendar največja sreča, ki nas lahko doleti. Vse ostale sreče lahko žive le preko nje. Tudi če bi zadeli vse avtomobile na nagradnem tekmovanju piva Pils, to ne bi bilo prav nič v primeru z dobitkom loterije, ki se je odigrala v jajcevodu naših mater.

Zdaj vam pa povem še več, kajti vse to res še ni nič. Torej, upoštevati moramo tudi dejstvo, da je za naše življenje enako važno kakor naše lastno rojstvo tudi rojstvo našega očeta na eni in matere na drugi strani. Že z očetovim oziroma materinim rojstvom smo zadeli, če dovolite, da se spet simbolično izrazim, tisti edini dobiček, preko katerega smo mi kot individui sploh možni. In tako smo, če smo le malo dosledni, vso stvar prisiljeni potegniti na vso verigo naših prednikov. In ta veriga se nadaljuje kar nekam v neskončnost. Vsem bi se zdelo malo čudno in sumljivo, če bi nekdo le dvakrat zaporedoma zadel glavni dobiček na Roto-loto, redki pa so oni, ki sploh pomislijo, da smo mi zadeli že nešteto zaporedoma, še preden smo se sploh rodili. In tako lahko na koncu le ugotovimo, da je naša sreča že kar peklenska. Meni se kar zvrtila v glavi, če razmišljam te stvari.

In zato sem jako presenečen, da si nekateri privoščijo napraviti življenje, ki so ga dobili po takem naključju, za kakšno bedasto avanturo. Najprej se rode, potem so paglavci, razbijejo dve-tri šipe, potem hodijo v šolo, tu pa tam malo ponagajajo učiteljicam, potem še vedno hodijo v razne šole, se dvakrat-trikrat zaljubijo, potem diplomirajo, postanejo inženirji ali pa mogoče profesorji, se poroče, spravijo na svet še dva nova majčkена inženirčka ali pa mogoče profesorčka, potem živijo mirno družinsko življenje ter redno hodijo na delo, dokler se končno ne postarajo, posedajo z vnučki po parkih in opazujejo golobe in potem, čisto na koncu, pa umrejo. In tako rod za rod. Lepo vas prosim, tako vendar ne gre. Življenje je resna stvar in zato ga ne smemo tako otročje napraviti. Rešitev pa je povsem enostaven: nekega dne se odločiš in postaneš DESPERADOS. To pa sploh ni težko. Treba se je le prepustiti svetu, ki ga danes v običajnem govoru tako napačno

ZA REALEN POGLED NA ŽIVLJENJE

imenujemo „avanturizem“, to se pravi, potrebno se je potruditi, da doživiš v tem edinem življenju vse stvari, ki se doživeti morejo.

Potem, ko si se enkrat odločil, si se odločil za takšno trajanje vsakega trenutka življenja, da je že vsak ta trenutek eno celo zanimivo življenje. Potem si lahko zelo zabaven človek in šele tako so ti ženske (pa naj jih bo tisoč ali ena sama) zares zanimive in si ti zanimiv njim, ne zaradi genitalij, s katerimi je opremljen tudi vsakršen upravljavec življenja, ki se dejansko kavsa s plačanimi in neplačanimi kurbicami (te so produkt takšnega iracionalnega „neavanturizma“), ampak se to dogaja tako, da nobeden ni zasuznjen v upravljanje življenja. Spolnost je del krasnega igranja s celim svetom in ljubiš se sam skozi žensko (e) in ona se ljubi skozi tebe. Po tvoji odločitvi te more odpeljati popotovanje v pragozdove Mata Grossa, da se tam veseliš z živalmi in piješ mate z nagimi Indijanci in Indijankami. A lahko greš skozi mnoge lokale in bare in pajzle, kjer se ljudje omamljajo in se omamljaš z njimi, pa greš na doke, čakati da čas spolzi mimo, pa potuješ skozi čutne pokrajine, ki so rodile blues, in pljuje v blatni Mississippi. Lahko je pa še na množico načinov drugače in je sploh vse, a TI ostaja v vsem tem TI!

Menda bo že čas, da končam, ampak še enkrat vam polagam na srce: glejte na življenje realno, življenje je velik dar in ne smemo ga porabiti za eno samo bedasto avanturo.

Blaž OGOREVC
Darko ŠTRAJN

1. obcurenje

URADNI REZULTATI VOLITEV

Veliki trenutek v razvoju naših družbenih odnosov je bil v četrtek, 28. marca 1974. Takrat so bile namreč volitve delegacij v zbornice delovnih skupnosti skupščin občin. Po novi ustavi so tokrat dobili pravico voliti člane delegacij tudi študentje. Čeprav študentje še nismo postali delavci, smo dobili pravico voliti člane delegacij prav tako kakor delavci na univerzi. Delegacijo delovne skupnosti sestavlja (po ustavi) tretjina študentov, in ravno te smo 28. marca volili. Če upoštevamo, da so volitve potekale v tej obliki med študenti prvič, pa tudi upoštevamo realne možnosti (in zmožnosti) študentske organizacije za organiziranje tako velike akcije, so volitve uspele. Volitve univerzitetnega osebja za svoj del delegacije so razumljivo znatno bolj uspele. Sindikat, ki je organiziral volitve, se je na začetku vedel dokaj neobogljeno, toda rezultati so bili uspešni. Študentje se še vedno ne zavedamo dovolj, kaj nam prinaša nova ustava in delegatski sistem, zato je bilo zanimanje za volitve mlačno, udeležba pa bi bila lahko (bi morala biti) ugodnejša. Poglejmo rezultate volitev, to poimensko, da bodo lahko vsi študentje in univerzitetni delavci videli, kako in koga so izvolili.

PRAVNA FAKULTETA – 1366 študentov, vpisanih v volilni imenik, jih je volilo 646 ali 47 %. Lista je bila odprta, tako da volitev ni

potrebno ponoviti. Od 59 profesorjev oziroma fakultetnih uslužbencev pa jih je volilo 55 ali 93 %. Delegacijo sestavljajo: Alič Majda, Cigoj Stojan, Končar Polonca, Pavčnik Marjan, Rovar Jože, Urbanja Marko, Vodopivec Katja, Zupančič Karel; ter študentje Jerman Janez, Rojcek Marjetka, Ravnik Bogdana in Petrovič Igor.

BIOTEHNIŠKA FAKULTETA – v celoti je od 956 študentov volilo 691 študentov ali 72 %. Pri fakultetnih delavcih je bil procent še višji, kar 95 %, kajti od 380 jih je volilo 360. Tudi če pogledamo po posameznih oddelkih, je udeležba študentov ugodna! Na biološkem oddelku so volili 79 % (157 od 200), na gozdarsko-lesarskem oddelku 71 % (181 do 254), na oddelku za živilsko tehnologijo 73 % (121 od 167), agronomskem oddelku 72 % (92 od 128), na veterinarskem oddelku 68 % /140 od 207).

Delegacijo sestavljajo: Adamič Jelisava, Bidovec Andrej, Brglez Ivanka, Dobro Andrej, Horvat-Marolt Sonja, Hrček Lojze, Kušej Majda, Maček Jože, Šikovec Venčeslava, Vatovec Srečko; študentje Bizjak Rahela, Boštjančič Lučka, Lipužič Milena, Skok Dušan.

FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO – študentje so volili 60 %, saj je od 841 študentov volilo 508. Kot po pravilu so se fakultetni uslužbenci odrezali znatno bolje, saj so volili 90 % (od 171 jih je volilo 156).

Delegacijo sestavljajo: Čuk Leopold, Keršič Nikolaj, Medič Igor, Plaper Marjan, Zunko Peter, Boltin Alenka, Čebulj Albert, Jančar Rozalija; študentje Barle

Jože, Guid Boris, Rožič Slavko, Stoikova Tatjana.

EKONOMSKA FAKULTETA – študentje so volili samo 32 % (od 1888 samo 702), toda volitev ne bo potrebno ponavljati, ker je bila lista odprta. Delavci fakultete pa so volili 95 % (76 od 80). Udeležba na volitvah pri študentih je manjša tudi zato, ker so volitve izvedli že 27. marca.

Delegacijo sestavljajo: Černe France, Bukovec Janez, Arh France, Malovrh Vincenc, Lavrač Ivo, Končina Stanislav, Grčar Milena, Dirjec Božena; študentje Raubar Vojka, Cibic Damir, Koritnik Milan, Stanič Cveto.

FAKULTETA ZA ARHITEKTURO, GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO – študentske volitve so morali ponoviti, ker prvič (28. marca) niso uspele. Od 972 študentov jih je volilo 893 ali 92 %. Delavci fakultete so volili slabše, „samo“ 91 % (151 od 166).

Delegacijo sestavljajo: Kifnar Janez, Kisin Nedeljko, Klemenčič Jožica, Korošec Marija, Moškon Dušan, Rakar Albin, Rihtar Franc, Šolinc Hinko, Vitek Marinka, Vodopivec Florijan; študentje Bevc Mojca, Majer Milena, Pediček Marko, Prelovšek Andrej, Vičar Alma.

FILOZOFSKA FAKULTETA – študentje so na odprti listi volili 41 %, kajti od 2969 jih je volilo 1212. Delavci fakultete so volili 84 % (219 od 250).

Delegacijo sestavljajo: Bregant Tatjana, Gestrin Ferdo, Koren Evald, Orešnik Janez, Rijavec Andrej, Simoniti Primož, Voje Ignacij, Zadravec France, Zor Janez, Žgur Adela; študentje Pal Peter, Radan Ida, Slana Brišak Žarka, Torkar Silva, Torok Dragica.

MEDICINSKA FAKULTETA – od 879 študentov jih je volilo 570 ali 65 %, delavci fakultete pa so volili 90 % (od 500 jih je volilo 449).

Delegacijo sestavljajo: Dekleva Alenka, Bergant Dolar Jelka, Stucin Marija, Kranjec Zdenka, Drinovec Jože, Aleš Vladimir, Vidmar Vinko, Komarič Ljubica, Juteršek Albert, Godec Ciril; študentje Arnež Zoran, Dolšek Franek, Modic Mojca, Ravnik Dean, Rak Leon.

STROJNA FAKULTETA – študentje so volili 52 % (522 od 1002), fakultetni delavci 93 % (169 od 181).

Delegacijo sestavljajo: Bida Olga, Cvetaš Franc, Fajdiga Matija, Kuhelj Anton ml., Pavletič Radislav, Seljak Zoran, Založnik Alojz; študentje Čepcon Nevenka, Grlič Nevenka, Kuščer Branko, Stovič Vlado.

FAKULTETA ZA SOCIOLOGIJO, POLITIČNE VEDE IN NOVINARSTVO – študentje so volili 74 %, kajti od 558 volilnih upravičencev jih je volilo 410. Fakultetni delavci so volili 94 % (74 od 79).

Delegati so postali: Bebler Anton, Bivar Frana, Fercni Kristina, Jogan Matilda, Jerman Vera, Zajc Drago; študentje Gomilšek Anton, Zlobec Jasna, Novak Majda.

PEDAGOŠKA AKADEMIJA – študentje so volili 85 % /543 od 643), delavci 95 % (76 od 80).

Delegacijo sestavljajo: Razdevšek Cveta, Vojvoda Metod, Božič Branko, Golič Franc, Blatnik Vekoslav, Ramsak Peter; študentje Volc Marija, Snoj Tone, Arsenjuck David.

AGRFTV – od 46 študentov jih je volilo 43 ali 94 %, delavci pa so

100 %, saj jim je na 30 let tudi 38 volilo.

V delegacijo so bili izvoljeni: Gale Jože, Schmidt Milena, Vovk Stih Melita, Zupančič Mirko, Kastelec Olga Marjetka, Juvančič Cveta; študentje Kaležič Milena, Kodrič Zdenko, Mlakar Andrej.

VIŠJA UPRAVNA ŠOLA – študentje so volili 76 % (206 od 271), delavci 100 % (vseh 21 jih je volilo).

V delegacijo so bili izvoljeni: Abrahamson Nikolaj, Brejc Miha, Keš Anton, Kladnik Neda; študenta Sotošek Brane in Ziherl Milena.

VISOKA ŠOLA ZA TELESNO KULTURO – študentje so volili 87 % (od 182 jih je volilo 147), delavci 96 % (od 48 jih je volilo 46).

Delegacija pa sestavljajo: Davidovič Klavdija, Elsnar Branko, Petrovič Krešo, Pirc Miran, Verbič Tatjana; študentje Kunčič Janez,

Debelnik Staniko, Zvan Milan.

VIŠJA ŠOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE – od 430 študentov vpisanih v volilni seznam, jih je volilo 362 ali 87 %. Delavci pa so volili 100 %, kajti vseh 37 jih je volilo.

Izvolili so delegacijo: Čaks Ana, Nardin Ana, Pečenko Erna, Sekavnik Tita, ter študentki Bajč Ružica in Horvat Eva.

VIŠJA ŠOLA ZA SOCIALNE DELAVCE – tu pa se je dogodilo nekaj zelo zanimivega, kajti delovni kolektiv je premajhen, da bi volil delegacijo, in tako so vsi postali člani delegacije – torej vseh 17. Zato je študentski del delegacije znatno večji, kakor bi drugače bil.

Izvoljeni študentje v delegaciji: Magajna Andrej, Rankel Janez, Puhar Vid, Valant Vladimir, Osrajin Alojz, Mali Maksimilijana, Bukovec Avgust, Jug Vasja, Mešič Neda.

Delegacijo so volili 176 študentov od 223, kar pomeni 79 %.

Torej, delegacije so izvoljene, in s tem je končan pomemben del delegatskega postopka. Sedaj pa je na delegatih, da bodo uveljavljali interese volilcev oziroma okolij, ki so jih izvolile. Pričakujemo pa vso resnost in zavzetost, kakor se za izvoljene predstavnike prav gotovo spodobi. Čeprav smo že večkrat ugotovili, da so bili predvsem študentski delegati izvoljeni ponekod zelo naključno, ker se še organizatorji niso natančno zavedali, kaj, kako in zakaj pripravljajo volitve. Še vedno ni pravega zanimanja oziroma razumevanja vsebine, ki jo prinaša nova ustava. Nekaj je morda nezadovoljstva, ker ni bil v ustavi tako definiran status študenta (kot delavca), kakor smo si želeli, več pa je verjetno zasičenosti zaradi živahne politične aktivnosti v

zadnjem letu, predvsem pa mislim, da gre pri mlačnosti študentov za politično neosveščenost. Študentje smo volili zelo podobno, kakor smo kritični, aktivni in kot sodelujemo v študijskem procesu. Življenje je celota, tako da ne moremo pričakovati, da bi bili na področju študentske politike aktivni, na študijskem pa nesamostojni in nezainteresirani. Nepolitizacija študentov ima izvir v študijskem procesu, tako da lahko mesto za akcijo iščemo predvsem na področju t.i. reforme univerze. Šele kritičen in razgledan študent se bo tudi boril za svoje oziroma skupne interese. Šele zavedanje le-teh pa pomeni resnično politizacijo in je predpogoj za legitimnost študentske organizacije. V nasprotnem primeru pa bomo ostali na nivoju politikanstva in odtujenosti političnih forumov.

CF

(ŠTUDENTSKA) NEPOLITIKA

Nepolitika ne pomeni isto kot antipolitika, kajti slednja je le drugi pol istega – torej politike. Antipolitika se namreč formira, deluje, ima enake navede, jezik. . . kot politika, se iz nje konstituira in od nje – ter zanjo živi. Torej, antipolitika je kritika (politike) s položaja, v katerem je, ker deluje enako kakor tisto, kar kritizira (politike). Naj konkretiziram!

Uradna študentska organizacija obstaja zato, ker mora v politično formiranem svetu, kakršen je naš. To pomeni, da uradna študentska organizacija obstaja kot reprezentativni organ (forum), ne glede na to, če predstavlja študente ali ne. To pa postavlja kritiko, ki jo ta organizacija usmerja navzven (na druge forume in vsebine), v popolnoma drugačno luč. Kajti v svojem delovanju pristaja na (dogovorjeni) ritual, vsebino, jezik, izraz. . . politike, zaradi katere lahko in mora obstajati.

Zavedamo se, da vseh ljudi ne moremo organizirati in da zato potrebujemo posredniški sistem. Da pa ta s svojim ritualnim delom, s svojo sakralnostjo objektivno onemogoča človeški (ljudski) angažma, pa je napaka, čeprav je to popolnoma normalno stanje stvari v odtujitvi. Tudi s tem v mislih moramo ocenjevati neangažiranost ljudi (študentov), saj jim ta svet političnega ni pristopen. Dandanes pa je tako že vse politika! Reakcija na nenehno sestančenje, nenehno blazno zaposlenost (pozabljanje na vsebino, predvsem pa razčlovečenje), gore dokumentov, resolucij, tez, seminarjev, kongresov, „pametnih“ govorov je nesodelovanje in apatičnost. To pa se dogaja na žalost ne glede na to, če se obravnavajo človeško pomembna vprašanja.

Ob tem pa lahko obstajajo in brez posebnega odmeva delujejo razni kritiki, teoretiki, politiki in novinarji, katerim pa je skupno, da se v svoji (meščanski) kritiki ne dotaknejo bistva tega sistema. Zato so v svojem obstajanju obrobni, toda v miru ribarijo v kalnem.

Študentje (mladi) smo neučakani in v svoji „naivnosti“ pričakujemo, da se da ta svet v Vsej svoji celovitosti spremeniti. Svet komunizma ni le vizija (ki se po prepričanju mnogih ne bo nikoli uresničila, ker nasprotuje človekovi prirojeni naravi), ampak je stvar akcije vsakega posameznika. Iz tega položaja moramo izhajati, iz konkretnih možnosti, ki pa niso rezultat pristajanja na politične okvire, ampak rezultat konkretne zavesti posameznika.

V boju za celovito spremembo sveta pa ne pristajamo in kritiziramo nenačelnosti, počasno spreminjanje, taktiziranje, iskanje podpor, kajti to so metode tega političnega sveta. Z (anti) političnim delovanjem v resnici ta politični svet – odtujitve, privatizacije, monopolov – podpira. Torej dosegaš ravno nasprotni rezultat.

Dobro obveščeni kritiki, spremljevalci in sopotniki študentske politike ugotavljajo, da študentje v določenih obdobjih nimajo te vloge, te pubude, kakršno naj bi imeli. Torej predvsem kot vestni in delovni študentje, ki „kritično“ ocenjujejo dogajanja okrog sebe, to pa je izključno na univerzi. Da pa se ti s svojo študentsko kritiko nebulozno dvigajo nad univerzo in preveč kritizirajo dogajanja v družbi, da nerazumevajoče (nerealno) reagirajo nanje, a pozabljajo na svoj delokrog – univerzo. To je le delno in v redkih primerih res, kajti študentska politika kot del sveta politike seveda obstaja. Te ugotovitve pa poleg tega, da pozabljajo na aktiven odnos in položaj univerze, kot le dela družbe, prihajajo iz ust ljudi, ki pristajajo na politično ritualnost. Zavedati se moramo, da prihajajo študentske akcije v konkretnih situacijah in kot rezultat možnosti posameznika, ki jih ima ta v političnem svetu (na univerzi, v politični hierarhiji, v študijskem procesu. . .). Ni stvar posebne kultur-

niških ali literarno talentiranih generacij, če se mladi v določenem obdobju izredno zanimajo za te probleme, ampak je to rezultat realnih pogojev posameznika ali skupine v političnem svetu.

Kritike univerze, reforme, ki se obravnavajo in izvajajo, so le parcialne v sedanjem sistemu. Zato pa lahko rečemo, da je nesodelovanje pri študijskih reformah, formiranju novih organizacijskih oblik le protest proti političnemu svetu. Reforme so le perfekcionalizacije tega sveta, ne pa njegova negacija, kot si mislijo pogosto tisti, ki to počenjajo. Kot take moramo seveda razumeti „konkretne“ in „zdravorazumske“ reforme, odločitve in angažiranost, ki jih pogosto v svoji vnemi po koristnosti počenjajo študentje po fakultetah. Nepolitična reforma univerze je povezana z vprašanjem osvobodjenega dela vseh, ki so v delovnem procesu na univerzi (tudi študentov). Kako se to delo v določenih obdobjih formulira in vrednoti, ima bistvene posledice na položaj vsakega posameznika na univerzi oziroma v družbi. Če je to podvrženo tehnokratskim ocenam in težnjam (političnim) je odgovor predvsem neangažiranost študentov ali pa zavestno ignoriranje problemov, ki so v zvezi z delom. To pa je oddaljevanje od srži reforme univerze, ki pa je tudi negacija političnega sveta.

Ko študentje ustanavljamo akcijske odbore, iniciativne skupine, delovne grupe. . . pogosto slišimo pripombe, da to ni tisti pravi način dela, saj imamo vse demokratične poti vplivanja, sprejemanja odločitev in vodenja. Toda ta pot pomeni pristajanje na politični ritual, logiko, način mišljenja in delovanja. Vsebinska naših zahtev pa je nasprotna in spodkopava politični svet. Ker pa se vsi ne zavedajo možnosti, da lahko v popolnoma drugih okvirih delujejo (v drugem svetu), pa mnogi s svojo neprisotnostjo in ignoriranjem delovanja v političnem svetu (v organih, uporabljanje političnih poti) le-tega v resnici kritizirajo. Mnogi sicer nezavestno – toda kljub temu.

(Študentska) nepolitika je ignoriranje obstoječih političnih poti in njihovega delovanja z vzpostavljanjem spontanosti oblik organiziranja. Toda ne kaos, v katerem bi se lahko uveljavljali posebni interesi posameznikov, temveč vseobsegajoča organizirana akcija vseh v prvinski obliki uveljavljanja človeških interesov vseh. Tu torej ne gre za uveljavljanje novih (enakih, političnih) oblik organiziranja, ker to ni v konceptu – bistvu spontanosti. Gre za uveljavitev vsakega posameznika, za spremembo družbe v celoti. Ne za uveljavljanje (nekaterim sicer že, saj obstajajo dobri in uspešni politični organi) osebnosti in privatizacijo. Zato je karierizem že v kali obsojen na kritiko in ignoriranje; študentski politični organi so pogosto nemočni in brez vpliva. V svoji nepolitičnosti nimamo kaj izgubiti, kajti aspiracijo do moči ni. V želji za močjo in upravljanjem nad drugimi in z njimi, pa se konstituira politika. Lep primer političnega delovanja je formiranje nove skupne organizacije mladih. V vodstvu študentske in mladinske organizacije, ki imata v obstoječem političnem svetu seveda dokaj vezane roke (v preteklosti smo bili priča raznega poučevanja in „demokratičnega“ prepričevanja teh vodstev), so pripravili predlog mladinske organiziranosti. To pa za tiste, ki v njej nimajo možnosti, ker so nepolitični, pomeni pridobitev etikete nesocialističnosti. Kajti etiketiranje, pozabljanje, poenostavljanje so le instrumenti in način delovanja politike.

Od študentov (mladih) pa bi pričakovali več neobremenjenosti, razgledanosti, kritičnosti in manj pokvarjenosti.

Cene FILIPIC

SEE SEE RIDER II.

Poskus ne samo estetske določitve, s posebnim ozirom na pojem desperada

Osamljeni jezdec mora bežati, mora iskati svobodo, za katero ve, da je ne more najti, konec ježe je konec življenja, krik umirajočega zaradi svinca in klic po pomoči, je samo bolečina malega bivanja, kakor je to poezija, ki je vendarle še nekaj več. „See, see rider – give me satisfy!“ D. Š. See, see, rider – Tribuna 1973, št. 23–24

I

Mnogo je teh, od prerijskih sončnih vzhodov zardelih podob zarij, ki nam prepredajo poglede v s čadom zakajenem, zaniknem, omejenem kateremkoli mestu. To je ŽIVETJE. Zdi se, da je mreža neke diferencirane strukture zamrežila cel svet v mnogih možganskih skorjah, da je svoboda zamejena z vse sorte nasiljem, pri čemer je najubijalnejše tisto, ki je tako nevtravno materialno, da je že kot vsakdanja voda. Pa ni, da ne bi skozi čad vibrirala nobena muzika, spremljajoča mnogoterost tistih podob, v katerih skrušeni jezdec in njega melanholični konj nista redke slučaj.

II

Ko je leta 1967 Eric Burdon zaorglal tisti motiv jezdec, je to bil uvod v nenavadno obešenjaštvo (vsaj za zgodovino) po teh katerihkoli mestih, da se je razlegalo drenje prascev in še hujše drenje kontraprascev.

III

V tem sočasu je bilo vzročno neko klanje malih in rumenih, ki so jih bili imenovali rdeče in so peli svoj jezik in pisali ikonografsko in so tudi imeli smodnik, a tudi otroke so hočeš nočeš žrtvovali. Vedeli so za to že vsi, a razumelo jih je bore malo. Edini, ki so utegnili zabavljati, pa so bili francoski intelektualci. (Kot menda že vedno)

IV

Mnogi DESPERADOS so napravili križ čez ŽIVETJE in se odklatili iskati ŽIVLJENJE v prostorja skupnosti, hoteč uveljaviti mit v poraznobarvnjeni vsakdanjosti. Jasnoseveda ni postalo nič. Očitno je postalo samo, da jih je množica odšla na POT, da se je še enkrat zablestela mikavnost subjektivnosti, toda tokrat ne v kakšni miselni formi, pač pa v molčečem antiheroju, ki je prepodil posredništvo besede iz gledališča in glasbi dal besnost glasnosti. V tem kontekstu je otrok postal subjekt užitka in nič več ni anticipirani potencial sposobnosti. Otroku je bilo namenjeno začutiti smešnost, da bi njegov smeh in njegove erotične igrice transformirale celotni kozmos znanja, ki postaja čutni svet.

V

JOK, ki se ga od zunaj ne da zapovedati v smeh, je postal pravica vsakega človeka brez bivališča v svoji vsakosti. Jok je postal nesentimentalni upornik zoper PROGRAM PROGRESA SVETA DO l. 1984, medtem ko zagnanci pozitivitetneži že instalirajo svoje usrane tele ekrane. Razumevanje joka je spoznalo utopijo in iz nje izgnalo eshatologijo, da je vero v boljši svet zamenjalo občutje mojega sveta. Utopija je deideologizirala pojem desperada in desperadništva, kar pomeni predvsem obrat tega pojma na njegovi poti iz mita o stepnem volku v življenja tistih, ki so zapesnili, zafilozofirali, zafantazirali o POTREBI mojega tistega, da SEM, mislim, čutim itd. Najprej zelo mejni kozmos desperadov, najprej še praznega prazni dedič nadrealizma in kafkijanske more, najprej tavanje v nečelostni zavesti skozi simplificirano verzifikacijo, kot je tale neke jane stembriže:

About towns like Van Cleve which isnt on a Standard Oil Filling station map

Van Cleve isnt on a Standard Oil Filling Station Map because nobody goes to Van Cleve

and the reason that nobody goes to Van Cleve is because there's no money there

just houses and trees and gardens
and fields and children and
puppies and rivers and
great deal of
silence

O mestih kot je Van Cleve ki ga ni na zemljevidu črpalke Standard Oila

Van Cleve ni na zemljevidu črpalke Standard Oila kajti nobeden ne hodi v Van Cleve

in razlog da nobeden ne hodi v Van Cleve je da ni denarja tam

le hiše in drevesa in vrtovi
in polja in otroci
in lutke in reke in
velik del
tišine

je postalo realizem svobode, ki je danes „zame“ ob tankih in računalih in norcih, zapovedujočih v območju njihove moči. Deklarirala se je pravica vsakega človeka, da nima POLICAJA v sebi, pravica, ki je prva odločna stopinja na poti odpravljanja poklicev, kajti izginulost notranjega policaja, bo odpravila poklic zunanega policaja, ki ga še ne utruja zamahovanje s pendrekom in spravljanje desperadov v sodna svetišča, kjer jim kot Johnu Sinclairu prisojajo dekade, ker so člani gibanja za dihanje zraka. John Sinclair ne more biti podoben Dreyfusu.

VI

Morda je to v zgodovini prvič, ko je socialni nagon dosegel enotnost z intelektualizmom, ko je pesniška slast vstopila v filozofijo, da je filozofija zaslutila, kje izvira racionalnost. Francoski intelektualci pa kajpada še kar zabavljajo. Tako so iz Jezika napravili strukturo, in stvar se komplicira. Sklicevanje na Razum je bilo predhodno padcu Bastille, pa je sklicevanje na Jezik predhodno Govoru?

VII

Toda, ko se človek imenuje Adolf Hitler, mora paziti na lase in brke. Raztresenost ni več opravičilo, niti v mitologiji niti v politiki. Bivši pleskar je tu napravil eno od svojih najresnejših napak. Imitirajoč Charlota je začel eksistencialno ukano, katere le-ta ni pozabil. Andre Bazin: Kaj je film: citat iz dela zbirke esejev pod naslovom Ontologija in jezik.

VIII

Morda bo pomislil bralec, ki je že slišal See, see riderja, pa četudi ga je SLIŠAL, da je tu eno samo pridomišljanje k temu Burdonovemu komadu, a naj se vpraša, zakaj je sploh mogoče ob tem pridomišljati to, kar je tu pridomišljeno. See, see Rider je namreč zvenenje prostora, po katerem se klatijo desperados, ki bežijo, misleč, da iščejo, in ki iščejo, misleč, da bežijo. Tisti prerijski sončni zahodi, ki sevajo s tisočev platen, so bili mitologija, ki je razbremenjena revolverja zaplodila v otroških glavicah misel na odvečnost pretepev v tem travnatem svetu. Stroheimov Pohlep (The Greed) je vedno razumljivejši tudi v tistem, kar je izrekla sinteza barvnega cinemascopea z Rimbaudovimi verzi v Godardovem Norem Pierotu (Pierot le fout), ko se kamera obrne od do ničla eksplodiranega človeka na osončeno modrino morja: (off glas pravi)

Ali je najdena?

Kaj?

Večnost!

Ne, to je sonce z morjem.

IX

Kaj pa je upor, proti čemu je upor, s čim je upor, kako je upor, zakaj je upor, kaj hoče upor, zaradi česa je upor, kdaj je upor, kje je upor, kdo je upor, kako ni boga? Gori, gori in zarja napoveduje vročino jutrišnjega dne, o, začnem se razumevati, postajam jaz sam in se pogovarjam z BESEDAMI, ljubim besede in pred očmi mi raste podoba nešizofrenične ljubezni, vsak trenutek življenja je neobremenjeno pričevanje.

To ni več volja, to je to, da SI, pa čeprav klatež, čeprav desperado, značilen sam za samega sebe, prepoznavajoč se v mladosti vse splošnejše zavesti, ki je „moja“ kultura, utapljajoča vso zgodovino giljotiniranj, zapiranj, splošne vojaške obveznosti in nošenja kravat. Prevlada falusnega mita je ostala politiki in športu, nova „moja“ kultura je razkrinkala ideologijo funkcionalnosti genitalij, odstrla je pogled na prisotnost

Ojdipovega kompleksa, struktura materializma in materialističnega klera se seseda v svoji lastni eksaltiranosti, kajti DELO je z vsakim dnem odpravljano s POČETJEM. Tako se pritihoaplja duh neke sensibilstične revolucije, ki prihaja iz sanj, tem edinim zatočiščem svobode, ki je razstrlo svoja prostranstva klatenju in so sanje prešle k razblinjanju ŽIVETJA in se združile s čutno resnico. Pa to ni obvezujoča politika, to ni administrativna organizacija, tu je tehnika postala za igro. Ideologija in estetika IDEALOV se je umaknila MOLKU komunikacije in fluidu lahne erotike, antimilitarizem se je osvestil kot nemoč, ki je nepremagljiva z MOČJO. Morda je začelo rasti domovanje.

X

Desperados pa so še vedno desperados. Gibljejo se pod svojimi sonci in nikomur nič nočejo. Neki novi način spreminjanja je to, ki je tako, da ni v nekakšni najstveni sferi, ampak je tako, da nekaj je, s tem ko „jaz“ sem. Nič več psihologije, kajti zavest ne bo več poizkusni kunec. Morda je to vse v indijanskem rezervatu, morda vse to skupaj nima nobene bodočnosti, ima pa sedanost in vso preteklost. Vesolje je že preparirano, kajti pojasnjuje se, da na zvezdah ni nič bolje, in tako se uveljavlja geocentrični antisistem. Svetloba je presvetlila notranjost, da ni več lojalnosti do avtoritete, ker je ignoriranje njene glasne žlobudrave samozvanosti. Naj si avtoriteta podreja naravo, naj si prisvoji luno in Mars in Neptun, naj se prenažre, naj se kopa v materinskem mleku, naj izumi milijone designov, naj se utopi v reformah, njene vojne niso „moje“, njeni zapori me nikoli dovolj ne zaprejo, ker se ne grem njenega DELA, ker se mi jebe njen zakon imetja in drobni velekriminal terorja nad otroki. Nisem po sebi zlohoten, kajti mnog sem. Desperado je le na poti, ne išče zlata ne srebra, kot so to počeli prvotni desperados, kajti vsako iskanje je utemeljeno v že najdenem: samobitnosti klateštva.

XI

Svet spektakla, ki je svet sladkobnega fašizma, v katerem si pohlevneži rezervirajo delovni čas za svoje ostudne pritlikave sadizme, vzpostavlja vso nemogočo trgovino povnanjenega humanizma. Zelo se blešči ta socialni morfij in si pesni glorio v musicalih in se bohoti v svetovnih rekordih. Nogometni stadioni so prostori masovnih maš kultu Novega Reda, da se podganarski diktatorji južne Amerike in še kje pojavljajo na živobarvnih tribunah, kot svečeniški Sancte historie, pozdravljajoč SVOJE ljudstvo, ki si tuli glorio kretenstva in maha z nacionalističnimi zastavami in je pijano nekakšne perverzne sreče. THINGS GO BETTER WITH COCA-COLA.

XII

Potem pa so še prostranstva, v katera vodijo široke avtoceste, in tam si pijan zraka in norega občutja sožitja z živalmi. V vroči soparici migotajo podobe tistih zakajenih zanikrnih katerihkoli mest in nenadoma se ti zazdi, da razumeš in govoriš vse jezike v njihovi poetični enotnosti, kajti nevažno postane, kako so stvari OZNACENE. Znoj, ki ga hlapi spolna želja, ti širi vpogled v resničnost, ali če hočete, dejanskost čutne umnosti, ki jo širiš s svojim obstojem, ki ima svoj razlog v spontanem spoznanju, ki ti omogoči prvotni pobeg, in bežec se znajdeš pri stvarih in pri sebi. Tako je čutna kultura in optimistično razočaranje.

XIII

Zakaj John Sinclair ne more biti Dreyfus? A zato, ker mu spremenjena meščanska pravica ne daje več dostojanstva, katerega bi mogel zastopati kakšen proslavljeni, pa četudi francoski intelektualac? V imenu Johna Sinclaira se ne dviga obtožba zoper svet spektakla, v njegovem imenu in v imenu kakšnega propadlega whethermana in kakšnega Hoffmana se dviga svet drugačnih stvari. Kakofonija se demokratizira iz kakofonije in dvorane za elitno godbo violin in viol se odpirajo pod nebo in koncert za pred kratkim narojene obešenjake, ki si individualizirajo svojo kulturo.

Židovsko-krščanska tradicija postaja le dolgočasna barva mavrice nad prepadom okrvavljene minulosti.

XIV

Mnogo je mogoče misliti in svet se odpira kljub agresivnosti pozitivnega programa progressa sveta do l. 1984. To mišljenje ni delo, to je zabava. Kmalu se ne bomo več učili.

Darko Strajn

2
CVRČKI SO ŽUŠTELI
V TRAVI, KO SE JE
ON POJAVIL V
MIRNEM SPRE-
HODU...

3
NA TEJ STRANPOTI PA MU NENADOMA
PLANE V OBJEM NJEGOV DOBRI,
STARI PRIJATELJ

0,0,0...

...POGLEEEJ NDOO
KOGA VIDIM?!

Alpno pismo Dylanu

V redu, Bob; kar zbiraj svoje milijončke, ampak za vruga, poberi se že enkrat za vedno iz glasbenega biznisa. Saj boš, kajne?

Že kar utrujen sem od vseh teh „DYLANOVIH POVRATKOV“. Še bolj pa me utrujajo in žaloste kritiki. Ta banda strmi nad tvojim novim albumom tako, kot da bi odkrila Mojzesa v Tablet-kah, ki prihajajo iz pisarne Davida Geffina. Mislim namreč, da je „Planet Waves“ najograbnejše opravičilo za izid neke plošče, kar sem jih kdajkoli slišal.

Seveda vsi vemo, kaj si bil včasih; tako tvoja glasba kot tvoja lirika sta pomembna dela dediščine, ki jo prinašamo iz šestdesetih let. Ampak takrat je bilo takrat, danes pa je danes; in to, kar počenjaš sedaj, je samo kruta šala. Če bi nam bila dovoljena domneva, da Bob Dylan ni nikdar obstojal niti za trenutek, je dejstvo, da bi ta album, ki se imenuje Planet Waves, ne bil nikdar predvajan po radiu, prodan pa bi bil morda v kakšnih šestih primerkih.

Kajti besedila so obrabljena, že tisočkrat ponavljana in popolnoma brezpomenska; rime so prisiljene; glasba je tu tako postranska stvar, da je že kar smešno; izdelava pa je preobjudena in poscana kakofonija. Saj vsi vemo, da nisi bil nikdar kaj več kot pevec, ampak to je pa res najslabše, kar si kdajkoli naredil.

No, v redu, morda res malo pretiravam; ampak to je vsaj malo očiščujoče v blebetanju vseh teh idiotov, ki bi radi oživel svojega mrtvega (ali samo preutrujenega) heroja, pa obožujejo le gnilo truplo genija ter uživajo v fekalijah, misleč, da je tvoja zadnja plošča zlato firme RIAA. Na kratko, ta album je kos dreka.

Ampak poglej, saj je tu tudi rešitev. Vse, kar bi moral storiti, je, da stopiš na koncu tega svojega popotovanja na oder Foruma in nas pomiriš – povej nam, da je bilo vse le šala. Ali pa povej, da potrebuješ denar. Ali karkoli. Samo ne skušaj nas prepričati, da so to prave pesmi. To ni niti smešno!

Popelji nas nazaj v obdobje Woodstocka, v obdobje, ki si ga označil z albumom „LEGEND“, pa se te bomo spominjali še čez dvesto let, proglašujoč: „Bil je umetnik.“ Tako pa ne bom storil drugega, kot da bom treščil proč svoj primerek „Planet Waves“. Res bom. Ali pa ga bom zdrobil v milijon koščkov. Le bog ve, kako sovražim take bedaste reči v moji hiši. Sploh je nočem imeti.

Če pa bi si ti kdaj zaželel, da se s svojo družinico kakšnega večera oglasiš pri meni na večerji, kar, prosim, izvoli. Malo bomo poklepetali o Jerryju Rubinu in o Philu Ochs ali pa celo o tem, zakaj si je Stephen Stills postrigel lase. Ampak za boga, lepo te prosim, ne vrzi na mojo mizo kaj takšnega kot v mikrofone snemalnega studija.

Želim vse najboljše tvoji ženi in otrokom ter upam, da se boš kaj kmalu boljše počutil!

Tvoj Chris

(No, in sedaj, spoštovani čitalec, se bom vrnil v svoj brlog in požrl nekaj surovega mesa, Planet Waves pa bom vrgel svojemu psu, naj jo zglođa v prah. Sicer sem nameraval pisati o nekaterih prijateljskih stvarih, o nekaterih drugih ljudeh, pa bodo morali počakati na naslednjo priložnost, toliko da si sperem in odstranim ta grozni okus iz mojih piščočih ust.)

Prevedel O. B.

Pripis uredništva: No, stvar je takšna: kot ste opazili, smo se pri nas na Tribunni odločili, da bomo ovojne strani našega časopisa porabili za plakate. In če že krasite svoje sobice z njimi, je tudi dobro, če veste, da ga ti možakarji, ki vse po stenah, zelo pogosto lomijo. In kot vse kaže, ga je prav sedaj polomil Bob Dylan (plakat v zeleni številki 11–12). Zaradi tega pa njegovega plakata ni potrebno strgati, kajti če bi bili tako dosledni, bi le še malokatera slika visela po stenah. To pa bi bilo le malo predolgočasno. Zato kar pustimo Dylana, če puščamo tudi ostale. To le toliko, za informacijo.

»Ko bom velik, bom postal mesar!«

»Zdaj sem velik!«

Nekje med Port Arthurjem, Texas, kjer je ugledala luč sveta, in hollywoodskim hotelom Landmark, kjer je umrla, je Janis Joplin presegla okvir običajne človeške eksistence: postala je metafora svoje generacije in njenega časa. S tem, da je bila narkomanka, vlačipunca, zvezda rocka, sex freak, super hihi, Janis ni le ustvarjala dogajanja — bila je dogajanje samo. Skoraj je ni plati sub-kulture mlade generacije šestdesetih let, ki je ne bi poosebljala, bodisi s svojim hripavim načinom izvajanja „beluga“ bluesa ali s svojim načinom življenja.

Toda način, kako je umrla, je tisto, kar lahko imenujemo „beau geste“ njenih sedemindvajsetih let. Malo pred koncem snemanja njenega novega albuma Pearl, ki naj bi učvrstil njeno priljubljenost v prihodnosti, je Janis, razpeta med svojimi lezbičnimi nagnjenji in neizbežnim heteroseksualnim zakonom, posegla po brizgalki s heroinom, ki se ji je bila enkrat poprej že odpovedala, in se odbrizgnila v smrt. Danes celo njena smrt ni več „njena“; Janis kot metafora še vedno živi.

Tako kot Marilyn Monroe, s katero jo družijo nekaj presenetljivih mitičnih lastnosti, Janis še vedno razvema pogovore, pa čeprav je preteklo že precej časa, odkar je povsod prisotni mrliški oglednik v Los Angelesu zaključil primer „še ene narkomanke“. Obe, Marilyn in Janis, sta postali žrtvi pritiska, ki se je porodil iz protislovja med priljubljenostjo pri občinstvu in občutkom lastne notranje nezadostnosti. Še slabše je bilo to, da je priljubljenost izvirala prav iz te nezadostnosti, ta pa se je stopnjevala vzporedno z naraščanjem priljubljenosti. Obe, Marilyn in Janis, sta videli samo en izhod iz te dvosmerne utesnjenosti — samomor.

Zdi se mi, da nobena izmed biografij Janis Joplin ne obravnava dovolj učinkovito zaporedja njenih osebnih kakor tudi družbenih konfliktov, ki so jo pripeljali do samouničenja. Myra Friedman, njen reklamni agent, se v svoji (sicer detajlni) kroniki „Živa pokopana“ (Buried Alive) poslužuje plitvega psihološkega opisa Janisinega kompleksa vdanosti: zavrnitve, ki ga prepreda z nekaj filistrskimi sarkazmi na račun kulture rocka; rezultat tega je nekakšna analiza dvomljive vrednosti, ki niti v najmanjši meri ne odseva zgodovine šestdesetih let in njene zapletene zavesti. Peggy Caserta pa se v avtobiografiji „Z Janis navzdol“ (Going Down With Janis) ukvarja bolj s tem, kar je imela Janis med nogami, kot pa s tistim, kar je imela v glavi. (Tak pristop daje njeni knjigi določeno organsko preciznost, ki jo sicer pogrešamo pri Friedmanovi).

Obe avtorici pa sta dosledno prezrli Janisina prizadevanja, da bi hkrati obvladovala in se izmaknila zaporedju eksistencialnih vlog, v katere so jo skušali vkalupiti show-business, zvezdnštvo in kultura mladih. Njena najbolj kritična vloga je bila vloga ženske, nabite s seksom. Že od pubertete naprej (verjetno pa še prej; Friedmanovi namreč ni moč zaupati) se je Janis zavedala svojih lezbičnih nagnjenj. V heteroseksualna razmerja sta jo potiskala tako tradicionalna tevalška odkritost kakor tudi na neki način bolj agresivna odkritost generacije šestdesetih let. Morala se je sprijazniti s tem, da je svojo lezbičnost skrivala pred javnostjo, in namesto tega priznati biseksualne vrednote. To priznanje je morda potešilo zahteve njenega občinstva, ni pa potešilo njene potrebe po ljubezni. Zato je tako kot večina lezbij in homoseksualcev iskala uteho v alkoholu in mamilih.

„Zakaj se Janis pogovarja s puncami z globokim, sproščenim glasom in zakaj postane njen glas visok in zadržan kadar govori s tipi?“ je nekoč vprašal Friedmanovo neki Janisin prijatelj (to vprašanje navaja Friedmanova v svoji knjigi). Res, zakaj? Janis je imela dolge in zapletene odnose z več ženskami, odnose, v katerih je igral seks transko ali pa sploh nobene vloge, česar pa ne bi mogli trditi za odnose, ki jih je imela z moškimi. Iz pisanja Friedmanove je razvidno, da je bila Janis do nje tako intimna in zaupljiva kot nikoli do nobenega moškega. Ob neki priliki ji je sama predlagala, naj bi prenehali skupaj zahajati v njuno priljubljeno restavracijo, ker bodo sicer pričeli ljudje opravljati. Proti koncu, ko se je nameravala poročiti s Sethom Morganom iz Berkeleyja, je bila celo pripravljena fanta deliti s Friedmanovo. „Lahko greš tudi spat z njimi, če se ti zdi“, ji je telefonirala iz Kalifornije v New York.

Friedmanova opisuje skoraj čez celo stran, kako presenečena je bila zaradi njenega „izredno bizarnega“ obnašanja; seveda pri tem ne pozabi poudariti svoje lastne „neomajne“ heteroseksualnosti. Na več drugih mestih v knjigi avtorica napada „napadalno gibanje lezbij“, Jill Johnston in neimenovane radikalce, češ da s tem, da smatrajo Janis za eno izmed svojih, kazijo resnico.

Pisanje Friedmanove in Caserte lahko spregleda vsak, ki količikaj pozna obrambne mehanizme in zavest toplih bratov in sester, kadar gre za njihovo kario in družbeno vlogo. Lezbijke in homoseksualci se zelo neradi pojavljajo v javnosti skupaj s prijateljico oziroma prijateljem. Namesto tega pogosto sanjarijo (včasih ne ostane samo pri tem) o spolnih odnosih s „ljubico“ oziroma „ljubčkom“ (ki drugače sicer ne reagirata na simpatije) s posredstvom „tretje stranke“ v postelji, in sicer po silogizmu potlačene seksualnosti: Če A jebe C in B jebe C, potem A in B takorekoč ...

Vse to se zdi nenavadno, osupljivo ali obsojanja vredno samo tistim, ki se upirajo priznati, da igrajo tudi sami določeno vlogo pri ustvarjanju takega vedenja. Ne glede na to, ali je bila Janis super zvezda ali super rit, je trpela prav tako kot milijoni drugih lezbij, ki ne žele, da bi „vsak počel svojo stvar“, ampak žele, da bi tisti, ki ga ljubijo, počel „čisto določeno stvar“, in da bi družba, v kateri žive, to ljubezen priznala. Kaj se skriva za trpljenjem Janis? Rekel bi, da tako grozljiva ravnodušnost njenih prijateljev kakor tudi „infantilizem“ njene psihe (slednje je zraslo na zelniku Friedmanove).

Poleg napetosti, ki so izvirale iz njene „spolne vloge“, se je morala Janis soočati še z drugimi zahtevami show-businessa in zvezdnštva, in to v nepopolni, zgodovinsko neizpolni dobi, ki ne pozna pravih meril odločnosti. Pomanjkanje teh meril je privedlo do tega, da so tako izvajalci sami kakor tudi glasbeni kritiki zreducirali vse tiste neizrekljive, v največji meri impresionistične kvalitete stila, občutka, spontanosti, nadarjenosti in energije na nivo gole tehnične izvedbe. Toda časopisni kriteriji dobre glasbe se spreminjajo skoraj vzporedno z vsakim novim koncertom ali albumom; to, kar je danes dobra glasba, utegne že jutri postati smrtni dolgčas. Zvezde rocka neprestano nihajo na meji med slavo in pozabo, in tega se prav dobro zavedajo. Sicer kot po pravilu nimajo pojma, kaj je bilo „tisto“, kar jim je prineslo zvezdnštvo, vedo pa, da bo prav „tisto“, nekoga dne naredilo njihovem zvezdnštvu konec in potegnile s seboj tudi ostale člene te hierarhijske nemogočih sanj — managerje, reklamne agente, oboževalce ...

Ker pa stoji zvezdnik najvišje, tudi nagloblje pade — in še globlje, če je zvezdnik ženska. Jerry Garcia ne bo obupaval, če mu njegova vloga božanstva seksa nekoga dne ne bo več vžigala. Janis pa je, kajti vloga boginje seksa, ki jo je igrala, se je skladala s kozmičnim bluesom, ki ga je pela — eno ni šlo brez drugega. Seveda njena lastna hotenja predstavljajo pomemben del te „enačbe“, prav tako pomemben vidik pa tvorijo tudi potrebe kulture, ki se ji hoče neprestano novih zvezd seksa — ustvarja jih kar naprej, da potem lahko moralizira nad njihovim uničenjem.

Kult Janis Joplin se nadaljuje še po njeni smrti, tako kot obredi, posvečeni žrtvovanju devici. Tudi to gre pripisati zgoraj omenjenim spolnim potrebam ameriške kulture poznega dvajsetega stoletja. Janis in Marilyn ostajata enako pomembni po smrti, kot sta bili za življenja — še naprej sta to objekta masovnega moškega masturbacijskega čaščenja. Ko gre za Marilyn, je vzrok za to jasen že na prvi pogled; toda tudi Janis je bila hipijevski ideal spolnosti, ne glede na njena čudaštva in nezdravo kožo; bila je povzetek viška ekstaze šestdesetih let.

O kultu Jimmyja Hendrixa ali o kultu Jima Morrisona ni veliko knjig. Tudi Mick Jagger, božanstvo seksa na njemu lasten način, ni na istem, kot je bila Janis. Moški — celo tisti, ki namenoma igrajo seksualne dvoumnosti — se redko ujamejo v pasti show-businessa. In celo, če tak moški negotovi, da je žrtev, ima še vedno pravico svobodne izbire, pravico, ki je ženska ni deležna. Myra Friedman zadovoljno izjavlja, da se je Janis izognila nevarnostim kolektivne etike nove kulture — kot da bi bil individualizem vršina, ki celo v svojem abstraktnem pomenu presega tiste očitne primere, v katerih onemogoča uspešnost prizadevanj. Janis sama ni mogla najti prave poti iz utesnjenosti svojega sveta. Friedmanova je upala, da bo Janis našla moškega, ki ji bo pomagal pri tem. Toda to, kar je rabila Janis, je bila ženska, ne moški — ženska (ne morda romantična karieristka, kot je bila Peggy Caserta), ki bi znala razumeti tisto Janis, ki se je skrivala za fotografijami na naslovnih straneh revij, za mitom o nori dami bluesa, pod pernatimi boami in oblekami iz žameta.

Življenje Janis Joplin bi lahko smatrali za poučno zgodbičko, katere morala govori o divjosti hipijevske scene, o razpadu ameriške družine, o škodljivosti heroina in o podobnih svarilih. Myra Friedman obtožuje Janis kot umetnico, ki se ni zavedala svojega Jaza in ki ni čisto dojela celote svojega odnosa do občinstva. Prišla je samo do točke strahljivega dojemanja tega odnosa, ni pa izpolnila svoje polovice pogodbe. „Mogoče moje občinstvo“, je nekoč rekla Janis, „uživa v moji glasbi bolj, če misli, da uničujem samo sebe.“

Vedno me jezi, kadar slišim ljudi govoriti o življenjskih prizadevanjih nekoga kot o „pogodbi“ na enak način, kot si starši izmislijo „pogodbo“, po kateri njihovi otroci dobijo Pontiac, če napravijo sprejemni izpit za vpis na fakulteto. Janis in njenih oboževalcev ni vezala nobena pogodba; rock ni kupčija in blues ni pisarniško poslovanje. Janis je morala biti to, kar ji je dal čutili blues, to, kar ji je obljubljala hipijevska kultura, in to, kar je njeno občinstvo mislilo, da je. Ljudje na njenih koncertih so si prizadevali, da bi čutili natanko iste stvari, skozenjo. Janis ni samo izgubila bitke — bila je preplavljena.

Nauk, ki ga lahko potegnemo iz legende o Janis, ima po mojem mnenju malo opraviti z njenim pomanjkanjem smisla za kupčijo, z njenim čustvenim infantilizmom ali s hibami šestdesetih let. Vse prej kot to — legenda o Janis je legenda o ženski, ki se je soočila z grozljivimi zahtevami treh ameriških pošasti: seksa, denarja in ljubezni, in legenda o tem, kako (kot Hemingway ni čisto dorekel) ženska, kadar je sama, nima niti najmanjšega prekletega upanja na zmago.

ZAPIS, KI GA JE SPODBUDILA PRIDIGA JOHNA DONNEA, IN ZAPIS, DOGODEK, KI O NJEM NE BO NIČ ZAPISANEGA

Noben človek ni Otok, povsem sam zase, vsak človek je kos celine, del kopne zemlje; če morje odplavi grudo prsti, je Evrope manj, prav tako, kakor da je bil rtič, prav tako, kakor da je bilo posestvo tvojih prijateljev ali tvoje lastno; ob smrti vsakega človeka je mene manj, zakaj vključen sem v človeštvo. In zato nikar ne pošiljaj vpraševat, komu zvon zvoní: zvoní tebi.

John Donne (1573–1631)

Vsak človek je Otok, povsem sam zase. Noben človek ni kos celine, del kopne zemlje; če morje odplavi grudo prsti, ni Evrope nič manj, pa čeprav je bila ta prst rtič, pa čeprav je to bilo posestvo tvojih prijateljev ali tvoje lastno; ob smrti vsakega človeka ni mene nič manj, zakaj nisem vključen v človeštvo. In zato pošlji vprašat, komu zvon zvoní: ne zvoní tebi.

Stanko Štrajn 29. 3. 1974

Kolikor bolj se človek trudi, da bi se obvladal z razumom, toliko bolj je razum oddaljen od človeka in toliko manj mu pomaga. Kdor postavi samega sebe sebi za objekt in se skuša oceniti, postane trgovec, ki goljufa samega sebe. Človek ne more biti spoznanju cilj, pač pa izvor. Zadovoljstva ne bo našel, kdor bo ugotovil svojo vrednost, pač pa tisti, ki bo svojo vrednost zadovoljil. Ko premisliš Donnevo trditev o človeštvu, si žalosten, ker njena lepota ne odgovarja resnici. In ko postaviš nasprotno tezo, si zopet žalosten, ne, ker bi bil prepričan, da je pravilna, pač pa, ker se bojiš, da je resnična. Čeprav neprestano težiš k idealom in jih hočeš doseči, ker so obljuba nečesa iluzornega, lepega, hkrati tudi iluzornega, ki se ti predstavlja kot strah, bežiš. Ne glede na to, ali gre za jasne predstave ali za čustva: nedoločno je, kar ti kaže pot, zakaj, kar je zapopadeno z gotovostjo spoznanja, ni več izvor ne želja ne strahu. To spoznanje sprejmeš kot dejstvo in ne pomeni ti nič več, ker ni več predmet tvojega poženja. Zato človek nenehoma sprejema stvari, ki se zdalec niso gotove, samo zato, da pred njimi več ne beži in ne hlepi po njih. To mu pomeni pristan, v katerem gradi svojo srečo samo zato, se zdi, da bi se nekoč porušila.

Mnogi menijo, da če že človeštvo nima s teboj nič opraviti, potem imaš vsaj sorodnike, prijatelje, skratka nekoga, s katerim se imata rada, in zato ne moreš biti čisto sam. Ta razlog je zares čisto dober, toda — kako to: če imam jaz svojce, jih imajo tudi drugi, tako dobimo zopet skupinice (večje ali manjše). Že dva zadostujeta, in tudi en sam lahko ostane. No, kakšna razlika je to, če se v pajkovi mreži znajde ena sama muha ali pa se znajdetta dve? Saj sta obedve ujeti. In kakšno tolažbo neki mi nudi dejstvo, da imam tri ljudi, ki so pravzaprav jaz, ker smo vsi štirje v eni in isti mreži, skupaj sprejeti in čuteči. Mar ne nasprotuje razumu, da najdem tolažbo v bolečini z nekom drugim. Zato, če le morem, ne zaupam svojih težav, ki tako ostanejo samo moje, in jih ne delim z drugim, kajti samo podvojil bi bolečino. Pravzaprav bi nikoli ne smeli zaupati svojih bolečin, s katerimi mučimo še svoje najdražje. Toda ker naše ravnanje ni samo razumsko, se nam to zgodi. Samo kolikor je največ mogoče, držimo stvari zase, ne, ker bi to hoteli, pač pa zato, ker to moramo, čeprav bi nam ne bilo treba. Tako smo podobni zločincem v zaporih, ki zaprti v svoje celice trpijo, ne da

bi zaupali svoje grehe prijateljem. Dejansko so in niso sami, kajti njihovi dragi so z mislijo z njimi, toda bolečine so samo njihove. In ko vseeno hote ali nehote povemo, smo sicer deležni tolažbe, in odleže nam — kdo ve zakaj. Toda že naslednji hip smo še bolj žalostni, ker trpi zate tisti, zaradi katerega moraš trpeti še ti. Tako torej ne vidim rešitve in delitvi celote na manjše dele.

Se to se vprašajmo: Ali svoj rod čutimo ali mislimo? Od kod nam ta zavest. Ko kdo umre, nas najprej stisne v grlu strah, kot bi se tebi kaj zgodilo, takoj nato pa že veš — tudi jaz bom prej ali slej šel po gobe. Kaj je sedaj vzrok in kaj posledica. Ali se bojiš, ker se zamišljaš v podobi tistega, ki je v krsti, ali misliš to, ker čutiš, kot bi bil v krsti. Da ne bi zašli predaletč, se ustavimo tu. Pa sprejмимо, da čutimo in mislimo hkrati. Sicer pa, kakšna je razlika med čutenjem in mišljenjem. Mar ni tista misel, ki se ne zažre vate kot strah, groza, veselje, lepota ali preblisk, zgolj nekaj, kar nisi ti. Velika razlika je med vedenjem poštevanke, ki ti jo je učiteljica vtepla v glavo, in med mislijo, da boš tudi ti umrl, ko pride mimo tebe pogreb. Zato ne ločujmo tistega, kar se neprestano sprevrača in meša med seboj. Naj bo eno. Naj bo misel enakovredna občutku, in naj bo slutnja jasna predstava.

Vse rastline rastejo iz zemlje in iz nje dobivajo ob blagodejnem vplivu svetlobe in zraka življenje. To je vsem skupna narava. Toda za človeka ne moremo reči, da je narava tisto, kar ga nujno v nečem spravlja skupaj. Lahko bi bila, pa ni, ker se človek neprestano oddaljuje naravi. Namesto, da bi bil njen sin, postaja njen rabelj. Namesto, da bi logiko sveta sprejel v svoj razum, raje vsiljuje metafizično in odtujeno logiko svojega razuma logiki sveta. Tega človek ne počne, ker bi bil zloben, pač pa zato, ker to mora početi, odkar ima razum. Če že ni neke skupne narave, je pa razum, ki druži človeka v človeštvo — v eno samo celino. Vsi se zavedamo, da smo ljudje. Toda to pomeni, da se zavedamo vsak samega sebe. Zakaj bi od tod sklepali, da smo vsi eno. Pa četudi to storimo, kaj nam to pomaga, kaj koristí. Pa kaj potem, če jaz nisem edini človek. Bo rekel kdo: „Pa saj si prizadet do soljudi. Saj je človek nekaj drugega kot predmet ali žival, saj do ljudi nekaj čutiš. Če bi bili popolnoma ločeni, mar bi ti bilo za druge.“ Res je. Z ljudmi sem v odnosu. Toda, ali je ta odnos tak, da nas združuje? Mar ni ta medčloveški odnos politika, samo simbioza in parazitem. Drugo je, kar nas združuje. To je ljubezen. Humanisti hočejo reči, da vsak človek ljubi vse ljudi in tako vsak ljubi vsakogar. Toda, ali ni ljubezen nekaj sebičnega, vsaj zdi se mi, da vsak najbolj ljubi sebe. In, ali ne ljubiš zato, da bi bil ljubljen? Ljubezen brez vračila je najhujši absurd, ki ga doživiš. In povzroči ti največ gorja. Malo je treba, da zasovražiš ljubezen, tako malo, kot je treba, da jo vzljubiš.

V nedogled bi lahko tako postavljali razloge za in proti, da bi dokazali nekaj, kar se dokazati ne da. Samo to, kar je neprotislovno, se lahko dokaže. Samo stvar, ki je res ali ni res, je dokazljiva. In Donnevo trditev čutiš in misliš ne samo na dva načina, pač pa na mnogo načinov. V življenju jo srečaš ničlikokrat v različnih prilikah in različno deluje nate. Celo to, kar najbolj trdno verjameš, se lahko na mah podre in se pokaže kot nekaj čisto drugega, noseč s seboj razočaranje. Vsake toliko časa te kaj prizadene, preseneti, ker na to nisi bil pripravljen. Zato pustimo

racionalne razloge in pogledimo še to, kar se s človekom dogaja v življenju.

Od vsega je najbolj varljiva lepo postavljena beseda. Lepota oblike nas, sami ne vemo kdaj, zanese, in vsi zaverovani, napolnjeni z omamo nepremagljivih občutkov, se prepustimo toku lepote v besedah, ki nas narahlo božajoč, kot uspavanka zaziblje v prepričanje, da je vse tako, kot pravijo te lepe besede. Po dolgih letih razmišljanja in raziskovanja, neprestanega nemira se je Platonu izteklo mišljenje v prepričanju, da je vsa resnica v tem, da so vse stvari v odnosu s seboj in v medsebojnem odnosu na vse mogoče načine, vse in niso nič. Mi pa, ne da bi razmislili, zgolj zato, ker se nam nekaj zdi imenitno ter nam je všeč, čeprav je to neki nesmisel, kar lepo pristajamo na vse to. Globoko so zasidrane takšne reči, kot na primer ta humanistični izliv, ki nam tako imenitno dopoveduje, da je človeštvo ena sama enota, pa da je vsakdo do vsakogar prizadet in rahločuten, da smo kar močno jezni, ako nam kdo oporeka. Mar ni otrok jezen na tistega, ki mu dopoveduje, da dedka Mraza ni. Ako bi kdo prvič videl vrtnico in bi mu kdo rekel, da je to najbolj hudobna roža, ki vsakega grdo piči, mar bi ta človek verjel. In lepa morska roža, vsa sijoča v svojih mavričnih barvah, ali ni to najbolj zahrbtna stvar, ki s svojim nedolžnim videzom zvabi drobno drgetajočo ribico, da splava v njene lovke. Neskončno je lepih in zahrbtnih stvari, ki jim pademo v past in se trdovratno branimo misliti nasprotno. Vsečina je varljiva, a oblika je še mnogo bolj zvita. Nikoli te ne prevara občutek od lepote vzbujenih živcev. Kadar kar zevaš, ker ti je nekaj lepo, se ne motiš. Zato pravi Baudelaire, da moraš biti vedno omamljen, vseeno s čim, z vinom, mamili, poezijo, lepoto. Le iz te omamljenosti se ne smeš nikoli zbuditi, kajti v jarku se boš znašel ves blaten in ubog. Kakor so sanje najlepše, kar živiš, tako je omama lepote najlepša od vsega, kar doživiš. Toda ko pride razočaranje, ko se razgrne pred teboj v vsej svoji konkretnosti druga stran in ko se vlogi zamenjata, ker postane lepota iluzija in groza resnica, takrat je najhujše, kajti niti ubežati ne moreš, ker ni mesta, kamor bi se zatekel pred praznino v tebi, ki je neskončna. Najbolj navadno je, in to se vsakomur zgodi, da nasede, potem pa se razočaran umakne v zavestno sanjarjenje. Toda kot umetne rože ne dosegajo niti stotinko lepote pravih, tako so tudi umetne sanje kaj žalostno nadomestilo za prave. Zato ljudje ne samo, da nič ne store za to, da bi našli resnico lepih stvari in se prepričali, ali so res takšne, kot se zde, temveč naravnost beže od tega, da bi se ključali v vprašanji. Redki so srečneži, ki imajo to nesrečo, da so radovedni. Nesrečni so, ker se nikoli ne prepuste iluzorni lepoti, in srečni so, ker so jim prihranjena razočaranja. Menim, da so bolj srečni kot nesrečni. Kolikor je v moji moči, se jim hočem pridružiti. Vse lepe stvari bom postavljaj pod vprašaj, da bi ugotovil njihovo morebitno zahrbtnost. Pa to je težko, kajti pod vprašaj moraš postaviti tudi stvari, za katere si sploh ne moreš misliti, da bi lahko bile varljive. Toda prej ali slej se razkrinkajo, pa če še tako bežiš pred samim seboj. Ni treba biti o lepoti neke stvari popolnoma gotov. Že sama misel, da je lepota v neki stvari varljiva, ti prepreči razočaranja. Vseeno pa te preseneti. Sam ne veš kdaj. Ni človeka, ki bi ne bil sem in tja vsaj malo obupan, ker razočaranjem ni mogoče popolnoma ubežati. Ni še dolgo tega, ko bi se sam razhudil na tistega, ki bi napisal to, kar sem jaz, o osamljenosti kot nasprotju dobričini Johnu Donneu. Vseeno zakaj, razlogov je lahko na tisoče: zazdelo se mi je, da sem sam in da ni nobenega človeštva, ki bi bilo eno z mano in bi z mano čutilo, jaz pa z njim. Ta dvom pogojuje zavračanje vsake prizadetosti do soljudi, zavrača prijateljstvo, zaupanje, ljubezen, sočutje, obzirnost in namesto tega postavlja sebičnost, skrajno odljudnost, osamljenost. In vendar sem ga postavil, da ga pretresem

in tako preprečim razočaranja, ki bi prvemu gotovo sledila, če bi ne z navidezno lepoto resničnih sanj obračunal in jim onemogočil, da bi se vračale v podobi resnične grdosti dejanskosti, sanje pa bi ostale le oddaljena preteklost, zgolj čaša pelina, ki bi ga večno pil, a nikoli izpil.

Mnogi hočejo stvari gledati objektivno. Toda to ni mogoče, in dobro je, da ni mogoče, kajti neprizadeto bi gledal na svet, ki ga v sebi ne bi čutil, in tudi sebe samega bi gledal kot zunanost. Na srečo je drugače. Kakršen človek si, tako misliš. Se pravi, da se neprestano spreminjaš kot kameleon, ker si nenehoma zdaj vesel, zdaj žalosten, pa jezen in dobre volje, dober in slab, prijateljski in sovražen, neumen, pa zopet pameten. Nemogoče je, žal, živeti tako, da bi se izognil bolečinam. Tudi to nosi s seboj življenje, tisto življenje, ki je navsezadnje vse, kar imamo.

Tako je rojilo v moji glavi in se spreletavalo po mojem srcu v urah, ko sem s pisanjem zdravil bolečino, ki me je prizadela. Nisem mogel pisati o čem drugem, ker je osamljenost bila posledica istega, kar sem doživel. In zdelo se mi je, da sem sam. Zato je bilo tudi res, da sem bil sam. In nikoli več ne bom mogel biti prepričan, da res nisem sam.

Sicer pa je vseeno. Sam ali ne. Ločen od sveta ali ne. Moj zapis ni nič grši kot Donneov – saj je samo preobrnjen. Kateri je bolj pravilen. Tisti, ki ti v danem trenutku bolj odgovarja. No, zakaj bi bil desperado bolj nesrečen od drugih ljudi. Tako kot oni svojo skupnost – živi on svojo osamljenost. Kar je drugim veselje, je desperadu obup. Če bi dal človeško ribico na sonce, bi poginila, ker njej je sonce tema. Tako tudi desperado živi pod svojim soncem. Če pa ga le premočno bije, si povezne na glavo sombrero – klobuk, soncebran in dežnik hkrati.

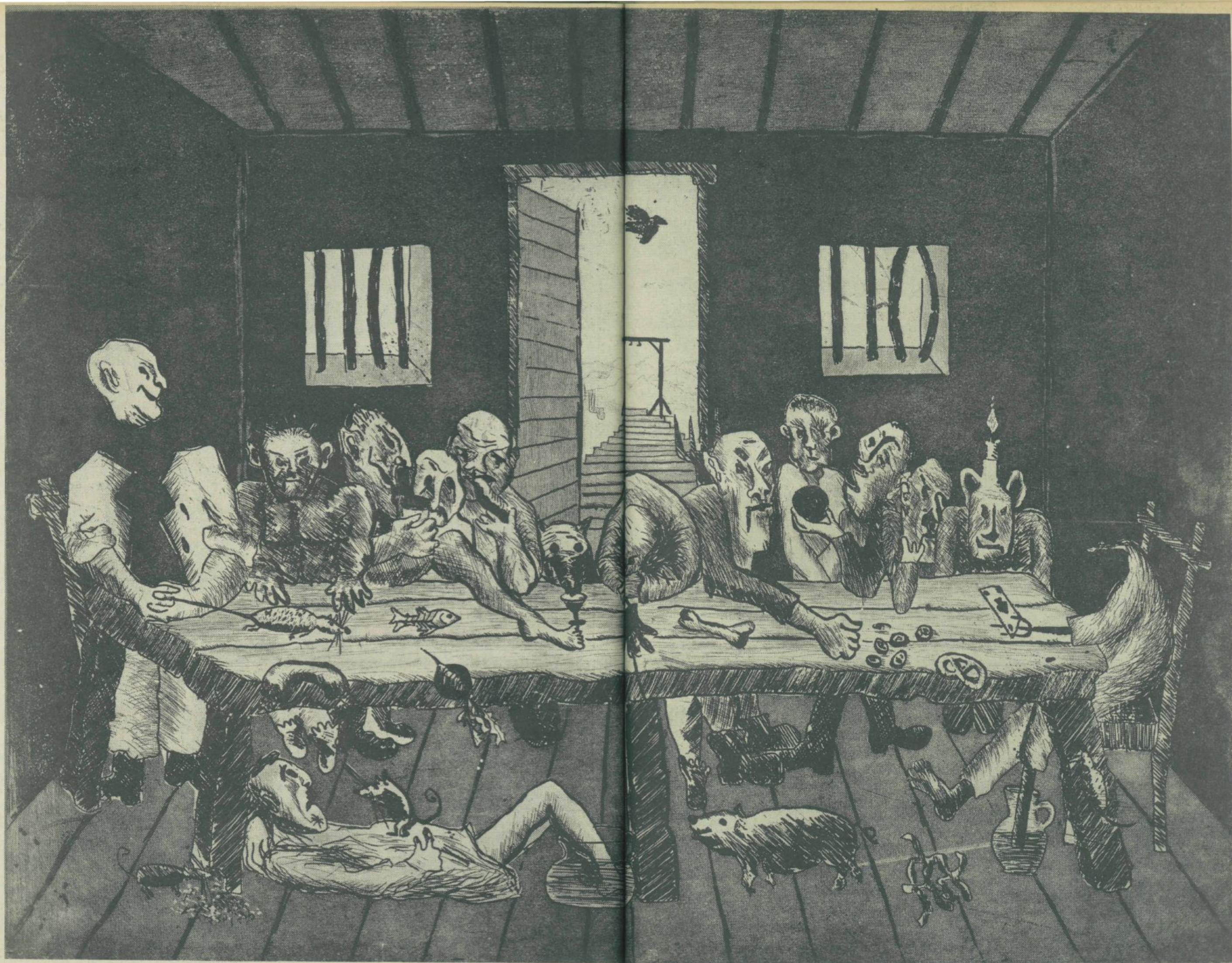
Takšen sombrero je tudi ta spis.

Stanko Štrajn

OGLAS

Upam, da mi nihče ne bo štel v zlo, če izrabim priliko in uporabim naš študentski časopis, pa čeprav samo Desperados številko, za naslednji oglas. Če mi dovolite, bi najprej na kratko pojasnil vso stvar: znašel sem se namreč v obupnem finančnem položaju, pa še sreče nisem imel. Celo socialna industrija me je pustila ob strani. In tako sem ostal brez beliča v žepu. Seveda sem se zaposlil in priznati moram, da je služba taka, kot bi si jo lahko le želel, sodelavci so zlati in popolnoma sem zadovoljen. A kaj, ko pa ima ta zaposlitev eno zelo slabo stran; tu, kjer sem zaposlen, namreč ne dobivamo obljubljenih plače, tešimo se le z moralnim zadovoljstvom. Trebušček pa vseeno hoče svoje. Zato prehajam direktno na oglas: ker nisem dekle in torej česa drugega nisem sposoben, se prijavljam za INTELEKTUALNO PROSTITUCIJO! Sem prijetne zunanosti (vsaj tako se včasih komu zdi), sem zelo bister (vsaj tako pravijo), sem pa tudi zelo razgledan (vsaj tako mislim). Za ima večerjo pa bi šel z vsakim kramljat, ga podpihovat ali mu pritrjevat, za eno samo večerjo bi vsakogar podučeval ali mu razlagal, se z njim intelektualno spopadal ali mu pustil, da bi mi on razlagal, pripravljen sem ga intelektualno mučiti, na voljo sem pa tudi za intelektualno mučenje, pomagal bi lahko pri intelektualnem samozadovoljevanju. Upoštevam tudi vse posebne želje. Področje razgovora ni problem, sem zelo vsestranski in se na vse razumem. Moje specialnosti pa so: filozofija, literatura, slikarstvo, psihologija, lahka atletika in motorizem. Količina uslug je odvisna od porabljenega denarja. Iste usluge nudim tudi za sobico. Tu pa je količina in kvaliteta uslug odvisna od komforta sobe. Ponudbe pošljite na uredništvo časopisa pod šifro „OBOJESTRANSKO ZADOVOLJSTVO“.

GURMANSTVO IN SOCIALIZEM

BULVARSKI TISK, šund, plaža, masovna kultura, izkorišča PSIHO-BIOLOŠKE lastnosti bralcev.

Menda sem neki svoji znanki ob neki priliki zapisal, češ da je najboljša, največja, najbolj lirski, najbolj epska, in sploh še nekaj teh naj..., umetnosti nad umetnostmi, gurmanska umetnost oziroma umetnost gurmanstva. Kulinarika je v tem primeru veja zase, veja profesionalcev, profesionalnih izdelovalcev — proizvajalcev.

Da bi ji izbil morebitno nejevero o moji trditvi, s tem pa tudi dosegel, da bi čimprej in čimhitreje, precej, na kar najbolj enostaven način zapopadla mojo trditev, sem ji med drugim napisal, da si stvari sledijo nekako takole:

Najbolj sugestivna umetnost je tista umetnost, ki nam angažira čimvečje število perceptivnih sprejemnikov.

Kolikor je sugestivnejša (odvisno od zasluge zgoraj omenjenih čimteljev), toliko je tudi masovnejša, bolj razširjena.

Kolikor je masovnejša (v skladu z zgoraj omenjenimi sestavnimi elementi), toliko je njena sporočilna tendenca izvedljivejša, lažje realizirana.

V skladu z zgoraj omenjenimi faktorji in pogoji je najpopolnejša umetnost: umetnost gurmanstva, umetnost gurmanov.

Poleg perceptivnih kanalov vida, tipa, okusa, vonja, sluha, ki so zapisani po eni od variant kronološkega zaporedja pri ritualu hranjenja (najpogosteje se vrstni red prične z vidom-vonjem, najmanjkrat pa s sluhom), moramo krepko računati na vse obvezne in nepogrešljive ritualne in vedenjske obrazce, ki bolj ali manj bogato in domiselno spremljajo ritem in akcijo hranjenja.

Zelo pozorni moramo biti na razkošen instrumentarij (s sceno itd.), fiziološke procese, pogojne reflekse, tega, ki je najbolj važen, pa bomo za enkrat zanemarili, ker nam niti ne koristi niti ne škoduje, t.j. faktor „biološke potrebe“, ki služi za komplicirano sestavljen in variacijsko izredno elastičen in bogat ceremonialni ritual z zgodaj sestavljenim, socialnemu izvoru odgovarjajočim, ceremonialnim obrazcem.

Zelja in potreba po zahtevnejšem in bolj poglobljenem branju naj bi bila odvisna od izobrazbe in s tem od bralčevega KULTURNEGA STANDARDA.

Vzemimo človeka, ki se pri svojem hranjenju posveča lepo hrustajočemu, okusno pripravljenemu, dovolj mehkeemu in ravno prav toplemu ter živo in sočno, očem blagodejno mariniranemu in serviranemu na drago in umetelno cingljajočem posodju, duhtečemu zalogaju, in slučajno pripada konvertibilnemu socialnemu poreklu; in človeka, ki slučajno pripada nelikvidni sredini v okviru drugih socialnih sredin.

Čimbolj je človek izobražen, kar je indikator še drugih njegovih karakteristik, tem širše in zahtevnejše je njegovo obzorje. „Druge

njegove karakteristike“ lahko s kolikor toliko pazljivim branjem najdete naprej v tekstu, ker nanje dovolj jasno opozorim.

Tako nekako dobimo kvalitativno lestvico, ki je v obratnem sorazmerju s kvantiteto, umetnostnih produktov, in sega od dvorne, elitne, visoke, sladokusne, umetnosti do plaže, šunda, bulvarskega tiska, masovne kulture itd.

Zakaj kvalitativno delimo literaturo in kulturo v kulturnem prostoru in s tem določamo krog njenih potrošnikov?

Občutek imam, da se reševanje take problematike omenja in definira kot „socialna diferenciacija v kulturnem prostoru“ in je vzročno povezana z bralčevim, odjemalčevim, potrošnikovim KULTURNIM standardom. Bulvarski tisk izkorišča psiho-biološke potrebe in lastnosti bralcev. Ima širok obseg odjemalcev in deluje po načelu: enake možnosti za vsakogar v skladu s tem pa ponuja in zasičuje svoj trg s senzacijami, z osladno romantičnimi zgodbami srečnih POSAMEZNIKOV, ki so se povzpeli v njihove sanje, oziroma: njihove sanje so vrtoglavi vzponi po načelu enake možnosti za vsakogar (kar je, mimogrede, značilno za monopol tiska in kulturnih institucij v kapitalističnem sistemu — in ne samo za monopol tiska), srečnih posameznikov.

Vzemimo eno od ponesrečenih definicij umetnosti in recimo: da je umetniški proizvod ali umetnina stilizirana izpoved umetnika. Stilizirana do take mere, na takšen način, da je sprejemljiva za čim večji krog odjemalcev.

Odločilen faktor pri obsegu odjemalcev je zahtevnost oziroma kvalitativna sestavljenost samega produkta, v tem primeru umetniškega produkta. Čim večji krog odjemalcev pomeni „elito — neelito“, ki je potrošnik artikla s takimi specifičnimi lastnostmi in „odlikami“, ki ga „elita — neelita“ ali določen potrošniški krog zahteva ali ki ga je vajena, navajena, ki ima pravico in dolžnost do tega artikla; zaradi družbene vloge, ki njenemu socialnemu razredu pripada v okviru hierarhične lestvice in ga v skladu s tem in svojim kulturnim standardom potrebuje in zahteva.

Ker se ne držim „običajno ustaljenih“ (posebno ustaljenih) terminov, naj nekoliko obširneje pojasnim s kar najbolj preprosto ilustracijo: obseg odjemalcev in ponesrečeno definicijo umetnosti.

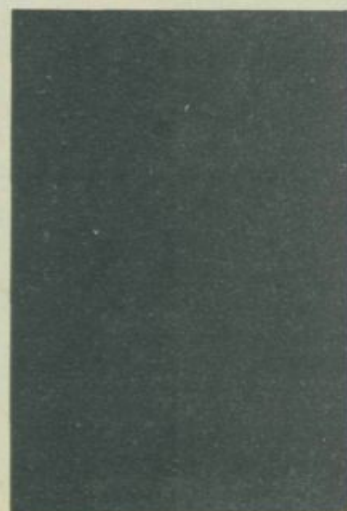
Elita, ki je največji uporabnik „torte“, čeprav torta ne pomeni v okviru teženj in v tekočem izvajanju socialnega izenačevanja nikakršnega elitnega produkta, niti produkta za elito, in krog odjemalcev in porabnikov kruha, ki je najbolj razširjen in masoven, sta v primerjavi z odjemalci torte dva različna kroga odjemalcev in dva različna obsega odjemalcev.

Izdelovalec torte se trudi, da ima njegov izdelek vse tiste lastnosti, ki bodo njegov artikel napravile, da bo sprejemljiv za čim širši krog porabnikov v okviru porabnikov torte. Izdelovalec kruha se trudi na podoben način, le da v okviru uporabnikov kruha.

Vzemimo, da predstavnik kroga odjemalcev kruha, v skladu s svojim KULTURNIM STANDARDOM, dobi, da se mu ponudi prilika, da okusi artikel, pripadajoč elitnemu krogu odjemalcev z vsem ceremonialnim ritualom, ki je obvezen za krog, v katerem se slučajno nahaja.

Reakcija in obnašanje v tem primeru nam je zelo znano; spomnimo se samo „kmečke iznajdljivosti“ med „fino gospodo“, prikritega opazovanja, elastičnega prilagajanja pri mizi, previdnega posnemanja itd.

Na drugi strani primer predstavnika „elitnega razreda“, ki se znajde med „kmečko direktnostjo“ pri mizi, in njegove reakcije in „prilagajanja“.

Za takega predstavnika verjetno ni tako zelo znano njegovo obnašanje. Tokrat zanemarimo spremljajoči faktor plemenskega sramu, ki je prisoten, (1) in opozorimo na infantilno obnašanje predstavnika elite.

Mlada znanost Kinezika nam pripoveduje o govorici telesa marsikaj in tudi naslednje:

V strahu pred mogočo, možno agresijo s strani predstavnika lastne vrste se strahopetec obnaša na način, ki je značilen za mladiča, otroka, ker ve, ali intuitivno, po modelu določenega vedenjskega obrazca, da je kot mladič varen pred predstavniki vrste in njihovo eventualno agresijo.

Čemu strahopetec in agresija?

Verjetno zaradi možne osveščenosti in s tem višje in zahtevnejše zmogljivosti širšega obzorja, kratko strnjenega v KULTURNI STANDARD neelitnega razreda, ki s temi lastnostmi (in zelo lahko, ker v takem primeru psihobiološke potrebe niso v ravnotežju) postane revolucionarno nastrojen in s tem mogoč in nevaren prevratnik-revolucionar.

Jasno je, da je to zavestna ali intuitivna „taktika“, ki jo narekuje obrambni mehanizem, da bi zaščitila razredne, v tem primeru – elitistične interese.

V prvem in drugem slučaju opazimo dva problematična (pa še kako problematična!) simptoma v okviru sociološkega problema socialne diferenciacije) simptoma.

Prvi simptom:

Obolelost zaradi preobilnega zauživanja premočne hrane.

Drugi simptom: Obolelost zaradi neobilnega zauživanja prerevne hrane ali podhranjenost.

KAKRŠENKOLI TISK izkorišča PSIHO-BIOLOŠKE lastnosti bralcev.

Toliko o gurmanstvu.

Pred kratkim je Milan Jesih ob ugotovitvah, da je mala črka bolj bralna in manj oku utrujajoča, ker ima določene prednosti v okviru psihologije črke, izjavil: – Seveda, saj malih črk v življenju največ preberemo. Moj greh je, da sem njegove besede podčrtal, ker ima preprosto prav.

Toliko o gurmanstvu, o socializmu pa drugič.

(1) B. B. NOVAK: PLEMENSKI SRAM
TRIBUNA 1973, ŠTEV. 23

Branko B. Novak

Literarnemu uredništvu Tribune!

V svojem kratkem spisu želim povedati, da se ne strinjam z literaturo, ki jo objavljate, in želim tudi obrazložiti, zakaj se z njo ne strinjam. Sicer nisem kak prosvetljen razsodnik, vendar mislim, da imajo tudi navadni bralci pravico izraziti svoja mnenja. Ideje in mnenja so zato, da lahko krožijo. Ne preveč žolčni spori pa navadno koristijo; saj izčistijo nekatere pojme.

Z vašo literaturo se ne strinjam, ker je skrajno formalizirana, še več, zreducirana je na golo formo brez vsebine. Drugi razlog je dejstvo, da objavljate samo en tip literature. V bistvu ste privesek ali vsaj literarna kopija Problemov. Problemi niso literarni evangelijski!

Kot sem omenil, objavljate predvsem tako literaturo, ki je zreducirana na golo formo brez vsebine. Gola forma pa je v današnjih politično, socialno in tudi kulturno razgibanih časih čisto odveč. Formalizem (v Tribuni vidno prevladuje) je v bistvu maska, ki prikriva duhovno in miselno revščino. Formalizem je konservativen, saj pridiga brezizhodnost in preprečuje sleherno akcijo. Revolucionarnost ne more živeti od samih fasad. Revolucionarnost zahteva analizo politične, socialne in kulturne situacije, zahteva idejnost. Zahteva, da človek izraža misli in ne ostaja pri zlogih ali pri nevezanem jecljanju. Mislim, da je v Tribuni večina takšne literature, ki prepisuje že leta znane obrazce in zanika sleherni angažma, sleherno sporočilnost. Literatura v Tribuni je literatura pasivnosti in indiferentnosti. Sestavki, ki jih objavljate, dajejo nepri-

jeten vtis, da si mladi literati ob družbenih in človeških problemih umijejo roke. To je seveda neodgovorno in neperspektivno početje.

O formalizmu v Tribuni bi lahko še pisal, vendar bom zaključil z mislijo, da pri vas še forme niso originalne.

Se nekaj o demokratičnosti. Trdim, da ste v literaturi miselni odtok Problemov. To je slabo, ker Tribuna ne sme biti fevd te ali one grupe, saj je namenjena širši študentski populaciji. Sicer je verjetno res, da dobivate v uredništvo le en tip literature, vendar ste za to sami krivi ali zaslužni. Ustvarili ste pač tradicijo in se je držite kot pijanec plota. Sicer je Boštjan Zgonc objavil nekaj člankov, kjer zatrjuje, da je neke avantgarde konec, vendar trdi Tribuna ravno obratno. Po tem, kar objavljate, se zdi, da ima „problemovska“ avantgarda še trdne idejne korenine; v resnici je le še moda in manira.

Literati, ki se zbirajo okoli Tribune, so vsaj delno sokrivi, da se med mladimi bohota literatura, ki je v bistvu meščanska in preživela.

Tako, za enkrat je mojega razmišljanja konec. Dobro pa bi bilo, če bi uredništvo Tribune pripomoglo pri ustvarjanju širše debate o problemih literature. Po negativni oceni torej konkretni predlog: Tribuna naj postane tribuna o razmerah v slovenski literaturi. Mislim, da bi precej ljudi izrazilo svoje mnenje o literarnih in splošno kulturnih vprašanjih.

S tovariškimi pozdravi!

Ace Mermolja

B. B. NOVAK:

EVANGELIJ PO DANIELU

ODGOVOR

Naj že takoj na začetku povem, da se strinjam, da se avtor teksta „Literarnemu uredništvu Tribune“ ne strinja z literaturo, ki jo objavljamo v Tribuni. Tako lepo se je namreč z nečin strinjati. Poudariti pa moram, da sem dalj časa razmišljal, ali naj tekst objavim ali ne. Ker pa je ta številka Tribune tematsko ravno Desperados cifra in daje tekstu možnost objave, je torej uvrščen med ostale. Moj odgovor naj se po možnosti bere vzporedno z branjem prispevka:

Ideje in mnenja lahko mirujejo, pa če imajo navadni bralci še tako veliko pravico, da jih izrazijo. Avtor prispevka navaja, da je Tribunina literatura zreducirana na golo formo brez vsebine. Verjetno je pri terminu „gola forma“ preveč mislil na seks. In še: kaj je potemtakem „gola forma z vsebino“?

Prispevek nadalje obtožuje, da Tribuna objavlja samo en tip literature. Nisem si belil glave z vpraševanjem, kaj so to tipi literature... V desetih številkah časopisa smo v tekočem letniku objavili 18 (osemnajst) različnih avtorjev. In ti so potem ubogi, ker vsi pišejo en tip literature. Naslednja obtožba piše, da smo v bistvu privesek ali vsaj literarna kopija Problemov. Hm. Mučno. Medtem ko izhaja ta letnik Tribune še ni bilo nobenih Problemov, po katerih bi se lahko zgledovali. Izven bistva torej nismo privesek? Avtorju pisma Tribuni priporočam, da si ogleda kolofone obeh časopisov (Tribuna, Problemi) in naj malo bere izvode obeh časopisov za nekaj letnikov nazaj.

Nadalje: res je: gola forma je v današnjih politično, socialno in tudi kulturno razgibanih časih čisto odveč. Torej, spoštovani Ace Mermolja, mora biti forma oblečena? ! Seveda: predvsem politični časi so takšni.

Še naprej piše: „Formalizem je konservativen...“ Naj bo že enkrat ljudem jasno, da se v Tribuni objavlja konservativna, t.j. klerikalna poezija; takšen je pač koncept. Tudi sam pišem le klerikalno poezijo.

Revolucionarnost ne more živeti od samih fasad, pa tudi od same vegetarijanske hrane ne, niti od samega mesa, kajne? Revolucionarnost lahko živi, le če svoj jedilnik popestri!

Uredništvo Tribune je poskusilo pripomoči pri ustvarjanju širše debate o problemih literature, pa se iz tega ni kaj pridalo izcimilo. Vsaj „uradno“ ne. Tudi tov. Ace Mermolja je svoj prispevek poslal prepozno, da bi ga lahko povabili k razreševanju teh tako perečih vprašanj dne 22. jaguarja letos na Tribuni. Lahko je reči, da je literatura na Tribuni goli formalizem, kot je lahko reči, da je taista literatura zaenkrat, česar pa tov. Ace Mermolja v svojem prispevku ni napisal.

I. V. Feo

GLEJ NASLEDNJO STRAN

I

Ponavadi je koncept o neki stvari prikazan na njenem začetku. Zato, da odjemalci ali kdorkoli že vedo, s kakšnimi zadevami se bodo srečevali. Treba ga je prikazati na čim bolj prefinjen in „kvaliteten“ način, da se v intelektualni juhi na Slovenskem ne zmanjša njegova vrednost in upravičenost. Ker to običajno naredijo na začetku (npr. koncept urejanja nekega časopisa), se pojavi vprašanje, v kolikšni meri se potem pri delu koncept tudi uresničuje. Zgodovinska praksa potrjuje, da uresničevalci koncepta skoraj vedno zaidejo na stranpota. Primeri:

- potrditev koncepta; sledi prepoved določene številke prizadega časopisa, včasih celo kompletnega letnika.
- kako lahko časopis v socialistični državi poroča o poroki Jacqueline Kennedy na vidnejšem mestu, kot denimo poroča o konferenci za izboljšanje razmer določenega sloja proletariata. Zakaj zaidejo na stranpota? Vzrokov za to je več. Eden od teh je gotovo formalnost izdelave koncepta, po tem pa nastopijo raznorazne objektivne težave, ki so vzroki za nepravo, zelo nepopolno uresničevanje koncepta. Za tekst pred vami to ne velja.

II

Tekst je objavljen krepko čez polovico že narejenega dela, uveljavljaj pa se je bolj ali manj uspešno skozi cel letnik. Vzrok za „manj uspešno“ ni subjektivnega izvora (nezainteresiranost, nepoznavanje ipd.), temveč je mnogo bolj konkreten. Pomanjkanje tekstov, vsaj srednjedobrih in boljših, je bila posledica zelo nezdravega, nerazumljivega finančnega položaja Tribune. Sodelavci se težko odločijo za brezplačno objavo kakega daljšega in kvalitetnejšega besedila. (Zato tudi malo proznih tekstov). In prav zato tudi raje prispevajo krajše tekste pod oznako poezija – pesmi.

Iz knjige ZVONČEKI (zbirka pesnij za slovensko mladino), ki jih je zbral Anton Brezovnik v Ljubljani l. 1887.

S. Gregorčič:

Nj. Vel. Francu Jožefu I. ob njegovem prihodu v Ljubljano 11. dan julija 1883.

Zapustil zlati si prestol
in svetlo stolno mesto,
Na Savski svet si stopil dol
Med ljudstvo svoje zvesto.
Pozdravljen sredi naših trat,
Oj svetli car, oj mili car,
Pozdravljen nam stotisočkrat,
Naš oče in vladar!
Pozdravlja stari Te Triglav,
Pozdravlja bistra Sava;
On ded pravičen, čvrst in zdrav,
In ona živa, zdrava.
Pozdravlja Te, pozdravlja Te
Triglava siva glava,
In hči mu, bistra Sava.
Pozdravljen sredi naših trat,
Pozdravljen car stotisočkrat!
Ta krasni svet, ta vrli rod
Pač zlate vreden je usode,
Od Tebe, carski naš gospod,
Naš rod naj zlate dni dobode!
Zaupno kot na dede ded,
Na Te mi vpiramo pogled,
Osreči mili car, osreči,
Naš narod Te srčno ljubeči,
Da srečen rod naš in naš svet
Slavil Te bo še poznih let.
A mi Ti zdaj prisegamo,
Da za Te radi tvegamo
Blago in kri.
Če vstane kje vihar srdit,
Le naj hrumi, le naj besni,
Rešilen meč, branilen ščit
Ti bomo mi.
Srčno mi planemo na boj
In zmanemo sovražni roj,
Pojoč sred bojnega viharja:
Bog živi dom, Bog živi carja

VALENTIN VODNIK
AVSTRIJA ZA VSE

Ako le hče,
Avstrija b'la je in bo za vse!
Zdaj brambovci zaukajte:

Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

Ker tedaj hče,
Nikogar se ne bojimo,
Brez skrbi, varni, trdni smo:
Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

Ako le hče,
Ni treba jarma tuj'ga nos't,
Je že domača moč zadost':
Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

In ker pa hče,
Obeta Rudolf iz nebes:
„Frančišek, zmagal boš zares!
Ker Avstrija če,
Tud' bo za vse!“

In pa ker če,
Avstriji bo pomagal Bog,
Da se razširi v krog in v krog:
Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

III

Izpolnjevanje že prej zamišljenega namena se je le delno uresničilo. Jasno, da starejših tekstov nismo mogli objavljati. Objavljamo le literaturo, ki je prisotna, ki jo ustvarjajo zdaj. Ta pa je takšna, kakršna je. Včasih pa je treba upoštevati tako vrsto literature, ki se ne sklada s konceptom, posebno, ko je tekstov premalo. Treba je pač imeti dobršno mero tolerance. Pri astronomskem številu literatur v Sloveniji (kot pravijo) smo poskušali objaviti čim več avtorjev. Zato, da se govorice potrdijo, in da se vidi razliko v kvaliteti v raznovrstnosti tekstov.

V tem letniku je bilo več tematskih števil in literaturo je bilo treba prilagoditi ustrezni tematiki. Pa spet ni bilo pravega uspeha. Posrečilo se je le nekajkrat, kajti tekstov je še vedno primanjkovalo.

IV

Vprašanje kvalitete literature prav tako poseben problem. O tem se lahko sprašujemo tudi v zvezi z „bolj priznanimi“ časopisi in revijami. V vsakem izmed njih kot najboljša nastopa drugačna literatura. Posamezno literarno delo je samo sebi merilo vrednosti: za vse čase je takšno, kot je. Dva drugače misleča ocenjevalca mu omogočata tudi druge, „nove“ razsežnosti. Prvi hvali in argumentira, drugi oporeka in tudi argumentira.

Znano je, da obstaja istočasno več literatur. Znano je tudi, da ne more biti več stvari hkrati na istem mestu. Tribuna se je odločila za prav to literaturo, (ki jo objavlja) in prav njej odstopa svoj prostor.

Pripis! Za ilustracijo k ODGOVORU in KONCEPTU PROTI LITERATURI, objavljamo nekaj prispelih komadov, ki so objavljeni le v Desperados številki.

Ivan VOLARIČ

SERGEJ BATISTIČ

KOPJE
ARIEL

MANGOLD
ASTI EA
STOJAN
TRNEK OJ
RO TIBERIUS
ONAV SOREDJE
IONI TAYAYN EP
AMADAR YEATS
NIL RAUL RJA
NJIVA DEFOE
IASI GOVON

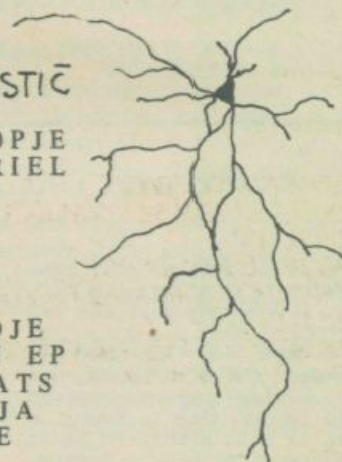
TELO IN

TER STORM
NONA AMOR
ANIS NEŽA
MEKA ATEK

zaporožje ni zraslo samo od sebe

YES MAMMA, YES

Brežice bo v Temi
Borovnica pripluje v Takoradi
Branik bo v Lagos Apapi
Ljutomer je na Reki
Logatec je na poti v Koper
Ljubljana pripluje v Alleppey
Trbovlje bo v Lattakiji, nato v Beirutu
Portorož pride v Genovo, nato odpluje v Bombay
Korotan je še vedno v tujih deželah
Bela Krajina bo 29. XI. v Šibeniku
Piran pride v Bhavnagar
Koper je slej ko prej v Kopru
Postojna je na Japonskem
Nanos zapušča Porto Nagaro
Šumadija je v Južni Ameriki
Litija bo 16. XII. v Indiji

Najprej se vam moram predstaviti, ker kot književnik še nisem znan. Pišem še od svojih gimnazijskih let, le da objavljati nisem do sedaj skoraj nič. Le „GLASILO SLOVENSKEGA BATALJONA I. KRAJISKE BRIGADE“ je doslej objavilo tri moje pesmi, in pisatelj Fran Roš je v svoji knjigi „SLOVENSKI IZGNANCI V SRBIJI 1941–45“ objavil odlomek iz mojih spominov s sremske fronte. Drugače pa so moja dela ležala skrita v predalih. Šele na prigovarjanje svojih prijateljev, med njimi je tudi Roš, ki so pohvalno ocenili mojo poezijo, sem se odločil za objavljane mojih del.

Zakaj sem se odločil tudi za vaš list? Ker se čutim še vedno mladega, ker moje ideje, moja hotenja, moji cilji niso obtičali leta 1945. Bolan, a poln zagrenjenosti, se borim še naprej proti vsem nepravilnostim, proti krivici za pravico slehernega človeka, za resnično enakopravnost vseh ljudi, proti vikendicam, proti lažisocializmu, proti tistim partijcem, ki so člani ZK samo zaradi svojih osebnih koristi. Hočem to, kar hoče in kar želi mladina: Svet miru in svobode!!!

Kot prispevek tej borbi za pravico, enakopravnost, za človečanske odnose, za čisti socializem, proti apartheidu, ubijanju ljudi v Vietnamu itd. vam pošiljam svoj ciklus „ČRNA OBZORJA“.

Pozneje bom poslal še kaj drugega. Do takrat pa: Na svidenje! Pa še to: Eventualni honorar odstopam v korist revnih študentov.

Zdravo, vaš osiveli mladinec

RUDOLF DOBOVIŠEK

TALE

JE ŽNA ZALIMANA,

KER MISLI DRUGAČE!

ROBI:

PRIKAZEN?

V MOJEM OBZORJU
SE V TEMNEM SKRIVALIŠČU
KI JE NIČ
KI JE NESKONČNOST
PREMIKA TEMNA SENCA SMRTI
KI IZGINJA
IN SE SKOZI LUKNJE VEČNOSTI
POŠASTNO KROHOTA

PESEM

v labirintu
mračnega sveta
pete, šeste in sedme dimenzije
obstaja neznatna
oblika življenja
ki nenehno išče izhod
iz prostora brez mej
brezupno brezizhodnega
in brez življenja;
spremlja ga samota
ki umori vsako,
še tako neznatno upanje

DEKLE

tvoje velike,
rjave oči
turobno gledajo
skozi razbita okna
čudne hiše
na drugo stran
puste, prazne ulice
kjer te
izza še vedno zelenega drevesa
prikrito opazuje
črna ženska
tvoja prihodnost

Kučejev Ruč:

„ČRNA OBZORJA“

Cikel o apartheidu in o
zatiranju človečanskih
pravic

Motto:

Bodimo bratje vsi ljudje!
naši obrazi

Kaj zato,
če moj obraz je črn?

Kaj zato,
če tvoj obraz je bel?

Oba človeka sva:
Oba zgrajena iz mesa, kosti, krvi;
oba imava v grudih svoje vsak srce;
oba imava isto tudi domovino.

Čemu razlika torej?
Čemu deliti svet
na bele
in črne,
rdeče,
rumene?

Prišel bo kmalu čas,
čas naše pravde, naše zmage čas.
Takrat ne bo več važna polt, ne rasa, vera;
takrat cenili bodo le ljudi
po srcu,
omiki
in delu.

Takrat bo važno le na svetu,
edino bo merilo:
odnos do dela in ljudi,
poštenje,
zavzetost,
ljubezen do ljudi.

gnus

Kakšen neki mora biti to užitek le nebeški,
če obesiš na drevo čmuha?
Kakšna le prevzame neki slast človeka,
če pobiješ uš rumeno, gnido žolto?

Le kakšna divja slast,
kako omamna divja strast
prevzame vsega prav človeka neki,
po vsem telesu,
že po žilah
ter trga živce,
kite mišice napne –
če zaviješ za zabavo vrat človeku?
Zakaj? Zakaj? Čemu?
Sprajujemo se v strahu vsi:
Čemu, čemu
in ali sploh smo še ljudje?

Barva mar polti je pravi vzrok,
upravičen pred bogom in ljudmi –
za zločin?
Molči srce človeško,
ker v njem se skriva
človeška beštija.

Budi se v ljudskih srcih gnus,
odpor, upor, revolt

mi smo, ljudje

Mi smo LJUDJE! ...
Tako kot vi
smo tudi mi
Ljudje, Ljudje –
prokleta!

Mi nismo svinje
in tudi črne nismo opice,
ne črne spake, slabša rasa,
mi tudi smo
Ljudje, Ljudje –
prokleta!

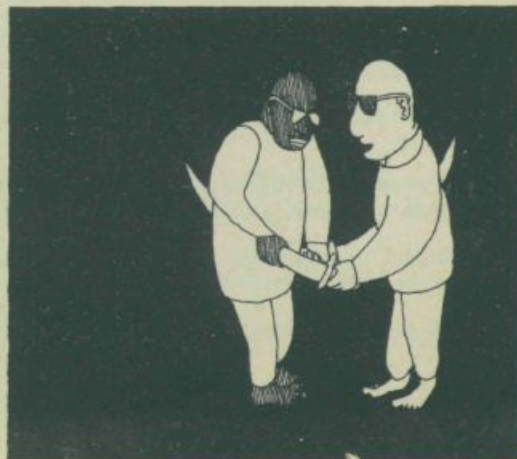
Imamo srca – kakor vi,
želodce tudi – kakor vi,
in jetra, kri – prav tako kot vi;
prav vse tako kot vi;

zato smo tudi mi
prav tako kot vi
Ljudje, Ljudje –
prokleta!

Nobene ni razlike
zaradi tena in polti
med nami;
razlika je le ena –
med nekaterimi:
med vami
in nami ...

... ZNAČAJ, POŠTENJE, DOSTOJANSTVO,
ker tudi mi seveda smo – LJUDJE !!!

LUMUMBI –
IN MEMORIAM!

IFIGENIJA ZAGORIČNIK

nekdo je imenoval leva za kralja
in miš za domačo žival

nekoč, ko je prišla pomlad, se je neki deček razveselil
dišečih cvetic, cvetočega drevja in pisanih metuljev.

nekoč je neki kralj imel vedno pri sebi kraljico.

neki lev je neke noči rekel sam pri sebi: „saj sploh ne
hodim nikamor.“

neka žena je nekoč pripravljala odlične jedi.

nekoč je bila knjiga, ki so jo principi in knežji sinovi
brali pri pouku.

nekoč je bil v neki daljni deželi, ki jo je nežno oblivalo
morje, polno rib, in ki so jo krasili prostrani gozdovi,
polni divjačine, trdno zidan samostan. V njem je živel
psiček, ki ni nikoli lajal, če je kdo prišel.

nekoč je nekdo ves dan tožil, proti večeru pa je odšel iz vasi
v mesto, iz katerega sta mož in žena odšla na delo.

neki šakal je nekoč z lakomnim jezikom lizal svežo kri.

nekoč je nekdo zakričal: „joj, okraden sem!“ in se nezavesten
zgrudil.

neka deklica je rekla drugi deklici: „če bo sreča, bom danes
prišla k tebi, če pa ne, pa ne.“

nekega dne je neka žena nekaj zagledala, obrnila se je, odšla
v hišo, odložila nakit in se naredila, kot da nič ni.

nekoč je kralj ponudil svojo desnico, ki je bila bogato okrašena,
nekemu grbastemu, tolstemu levu in ga spoštljivo pozdravil.

nekoč je živel krasen kralj, ki je imel troje krasnih sinov.

nekoč se je nekdo vprašal: „kaj bi bilo, če bi nekemu dal piti
strup ali če bi ga z nožem ubil?“

nekoč je nekdo nekaj rekel in odšel. vsi so gledali za njim in
gledali in gledali.

ko je bilo nekoga nekoč strah, si je rekel: „naj se spremenim v
pepel, če me je strah,“ in počakal, dokler se ni nič zgodilo.

ko so nekega dne strašnega razbojnika zverinsko pretepli, se je
skozi gnečo prerinil fantek in rekel: „poslušajte, kaj vam pravim.“

nekoč je kraljeva vojska premagala vse sovražnike.

nekdo je nekoč želel zvedeti, kako je vse bilo.

v nekem kraju sta prebivala dva prijatelja.

neka kača se je odločila, da bo pičila kraljevo hčer, ko se bo
ta brezskrbno sprehajala po grajskem vrtu.

nekoč se je pecivo, oblito s čokolado, grelo na soncu.

na obali oceana je bilo mesto, v njem hišica, v njej ribič, ki se
je nekoč pripravljaj na lov.

nekoč je vrana izključevala oči čisto majhni deklici, ki se je hotela
igrati z njo.

nekoč je bila lepa pesem, ki se je nihče ni branil.

nekoč je z nekim drevesom padlo na tla tudi drobno gnezdece in
se raztreslo.

nekoga so nekoč zgrabili in ga vrgli lačnim krokodilom, ki so se
že vnaprej zahvaljevali s svojimi nedolžnimi očmi.

v hiši nekega trgovca je bila tehtnica, ki ni prav kazala, pa
je zato niso vrgli na smetišče.

nekoč je neka gos žalostna stala ob ribniku in se ni dala poto-
laziti.

ko je nekoč samorog napadel samoroga, ni vedel, da mu bo hudo
za njim, ko ga bo ubil.

MISTERIJ ŽENE

15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
17	10	7	1	27	20	15	18	13	9	3	1	27	20
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
22	17	11	6	28	27	23	17	14	10	8	8	8	8
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
8	8	8	8	8	8	8	9	24	21	16	10	8	8
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
3	31	23	17	10	5	1	25	20	16	11	6	2	26
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	9	6	30	25	18	13	7	31	25	19	15	9	5
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
23	16	14	7	1	25	20	14	7	1	26	20	13	8
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
1	26	21	18	11	8	8	8	8	8	8	8	8	8
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
8	8	21	15	9	2	27	23	17	11	3	29	24	8
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
17	10	7	3	27	22	16	10	3	28	21	15	7	2
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
18	12	8	2	27	22	14	9	1	25	17	11	5	29
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
15	7	2	28	20	15	5	30	24	17	10	3	27	21
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
9	2	27	23	18	13	5	30	8	8	8	8	8	8
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
8	8	8	8	8	8	10	4	30	24	17	11	5	31
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
6	30	24	21	15	9	1	26	19	13	5	30	24	18
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
7	1	27	24	17	11	3	28	22	14	7	1	26	20
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
5	30	23	20	14	9	2	29	25	18				

BORIS GABERŠNIK

PROFESOR ŠMEKTOR

Moj znanec Nogometaš je stal pri kiosku
in čakal svojo mačkico
ki je jasno ni bilo
Prišel sem mimo z viškom časa
z glavo še polno alko meglic od včeraj
(dobra pijanka)
res zrel za polurni blabla
Je rekel Nogometaš da je bila zelo lepa zabava
niti hotelski gostje da se niso pritoževali
samo da je ta in ta tip zasral
ker je temu in temu tipu spizdil žensko
Nakar je prvi tip primazal
ženski nekaj veličastno lepih klofut
in po dolgem kreganju in mučnosti
razočarano in smrtno pijano obležal na mizi
No ja vsaj dogajanje je bilo na višku!
Drugi tip ki je celo svinjarijo režiral
je nesramno ostal na zabavi
kar je bilo še najhuje
in vsi so ga obsojali
Pijan tip je bil v kozo zelo zatrapan
mutil jo je 3 ali 4 mesece
in potem ...

Žuri so bili vedno za popenit
samo v zadnjem času jih je nekam malo!
Meni se je zgodba zdela prav imenitna
saj ženska ni kar moja ali tvoja
če se ji gre z drugim naj gre
Samo niso vsi taki
je pripomnil znanec Nogometaš
Jaz bi žensko pošteno na gobec
& marš ven & pa taki najboljši prijatelji
IMA rulja problema!
Kakšen prijatelj pa je to
ki svojega prijatelja ni zmožen zajeat
da mu ta ne oprostí vsaj dva mesca
Ma ja kaj bomo govorili o drugih
na kurac mi grejo in v božjo mater vse skupaj
Vendarniprav!
Bil sem tiho ali hotelo me je zvít od smeha
Končno saj se še pobijajo zaradi teh štosov
& potem je prišel Politični z 800 čuki mesečno
dal roko rekel srečno novo leto
Nogometaš tebi tudi
Bil sem v Bosni Beogradu Kumrovcu
kje vse nisem bil
in veš da grem v vojsko
totalno sposoben pizda ko bi rekli vsaj delno sposoben

DOBRO KRALJEVSKO PIVO

Napol trd sem se vračal iz Lilioma
splezal skozi okno v stanovanje
in našel Suzan z dvema razmišljujočima dolgolascema.
(upal sem da bo sama.
dan prej sem ji rekel
da bi se z njo verjetno prav lepo seksarilo
nakar se mi je zarežala
in rekla da sem norec.
v božjo mater in taki obiski.)

Eden od njiju je nabasal pipo s travo
in mi jo zmagoslavno ponudil.
Odkimal sem,
ker sem jo že prej poskusil
in mu lepo povedal da je zanič.
Poskočil je kot epileptik:
Ha, odvisno kako kadiš.
Moraš globoko vdihniti in zadržati dim čimdlje.
(nekateri so pa odkrili Ameriko!)

Sploh je to zelo kompliciran proces.
Odvisno od možganov, notranjega sveta,
globine čustvovanja, odvisno — če znaš razmišljati.
Veš, filozofija bivanja povezana z . . .
Neeee! sem zatulil,
ne začni s temi sranji spet.
Idealizem, duša, pamet,
skurbajte še to z analizami.
Poslušaj, lepi,
jaz kadim da bi bil preprosto zadet ko' svinja.
(Suzan, zakaj ga nisi vrgla ven?)

Z bedasto dolgim obrazom je utihnil.
Bilo je masa mučno
pa mi je bilo malo žal:
Da te nisem morda užalil?
Hahaha — se je vzvišeno zasmejal —
to sploh ni nobeno vprašanje na katerega lahko
odgovoriš le z JA ali NE.
Saj ni vendar nobene dialektike.
Tisočkrat jebiga. Karlo, kaj še lahko rečem?
(Suzan je pletla kopalni kostim
katerega zgornji del bi bil v čast Jane Mansfield)

61 000 Kčs
TRG REVOLUCIJE 1/II
EXP.: B. B. NOVAK

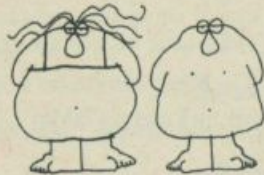
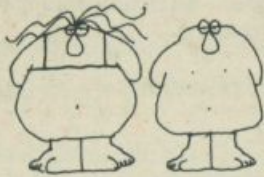
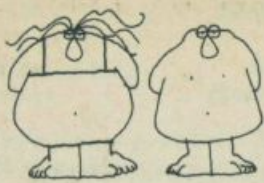
mr.

t i z i a n

toaleta mladé ženy

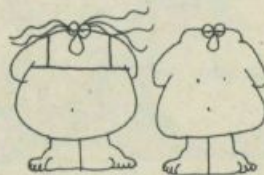
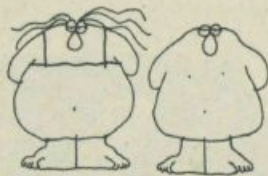
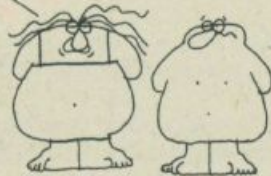
P R A G U E

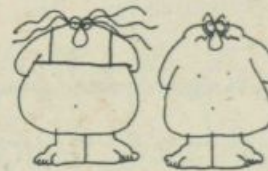
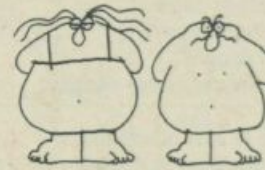
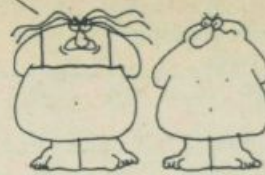
1

SE M' NA DA

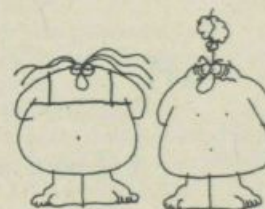
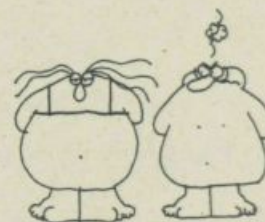
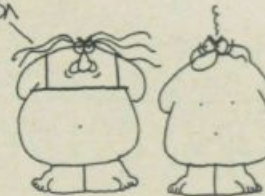
2

SE M' NA DA

3

SE M' NA DA

4

... SE M' NA DA

strašnim Saint-Fondom. Komaj sta se srečala, že se je bodalo napihnilo do neznanske velikosti ter se usmerilo proti ubogi vili. Bodalo je bilo ogromno ter temnordeče barve, to pa zaradi strašnega pritiska krvi, ki se je valila vanj ter mu dajala škrlatni ton, ki je bodalu še povečal grozljivi videz. Toda Julija se ni bala. Namesto da bi pobegnila, se je približala pošasti ter se začela smejati. „Poglejte, gospod,“ je potem dejala in si visoko zavihala krilo. Zgodila se je čarovnija in na telesu lepe vile se je naenkrat prikazala čisto sveža rana. „Kako me hočete zabosti, ko sem pa že ranjena?“ In s svojimi nežnimi, vitkimi prsti je Julija počasi razprla robove rane, da bi mu bolje pokazala resničnost svojih besed. Velikan je tako lahko videl, da je bila notranjost rane rožnata in zelo globoka. Vendar pa čarovno bodalo ni bilo niti najmanj zmedeno. Zarilo se je v Julijo ter potegnilo presenečenega velikana za sabo, tako da se je zvrnil na ubogo vilo, ki je padla vznak v mehko travo, hudobno bodalo pa je divje prodiralo vedno globlje v prekrasno rano, vedno bolj, vse do ročaja.

Po nekaj trenutkih se je bodalo sicer umaknilo, toda takoj je hotelo spet prodreti v telo lepe vile in na istem mestu se je prikazala še nova rana, slepo orožje pa se je besno zapičilo vanjo. Med tem časom se je Julija globoko zagledala v oči velikana, ki je ležal na njej. Čisto na dnu zenic je odkrila mehak pogled človeka, ki je bil dober po rojstvu, in zalilo jo je resnično sočutje. Ponudila mu je eno za drugim obe jabolki, ki ju je nosila nad trebuškom, in prisilila velikana, da ju je pokušal. Nežno je začel grizljati božanska sadeža, tako da je bila vila ganjena prav do solz. Z lahno in spretno kretnjo se je rešila bodala, ki jo je tako strahotno mučilo, ter pokleknila k nogam velikana. Pogumno je približala svoje zaokrožene ustnice strašnemu bodalu in čeprav je bilo ogromnih razsežnosti, ji ga je uspelo spraviti v usta, tako da ji je lahko zdrsel po jeziku. Naenkrat se je bodalo brez vnaprejšnjega opozorila začelo spet napihovati ter se prebilo skoraj do sapnika uboge vile, tako da se je skoraj zadušila. Tedaj je Julija z nenadnim stiskom zob prav pri korenu pregriznila čarovno orožje ter ga takoj izpljunila na zemljo. Pošastno bodalo se je začelo tresti v sunkovitih krčih, zvijalo se je sem in tja kot kača, končno pa se je umirilo in se spremenilo v kamen.

Rešen svojega nečloveškega orožja, Saint-Fond ni bil več velikan. Spet je postal dober človek. Tako se je lahko oženil z vilo, toda čudo prečudno, nikoli nista imela otrok.

MARCEL MARIEN

PRIPOVEDKE MARKIZA DE SADEA ZA OTROKE

Nekoč pred davnimi časi je živela vila, ki ji je bilo ime Julija. Ta vila je bila sladko, ljubko in neskončno lepo bitje in klicali so jo vila z jabolki, kajti imela je dve jabolki, ki ju je vedno nosila nad trebuškom. Ta dva sadeža sta bila okrogla in prečudovito dišeča in vila ju je ponudila vsem, ki so jo prosili, da bi se radi z njima posladkali. In čeprav je vsakdo ugriznil v lepa sadeža, nista bili zato jabolki nič manj polni in vabljeni, poleg tega pa sta vedno ohranili svojo popolno obliko.

V isti deželi, kjer je prebivala vila, je živel tudi velikan, ki mu je bilo ime Saint-Fond. Bil je to grozljiv zlobnež, ki je sejal žalost in trpljenje povsod, kjer se je prikazal. Bil je oborožen z ogromnim bodalom, dolgim celih štirinajst palcev in pol, nosil pa ga je pritrjenega k svojemu telesu. S tem bodalom je izvrševal svoja kruta grozodejstva. To je bilo čarovno orožje. Velikan se je sicer rodil dobrega in milega srca in takšen bi tudi ostal, če ga v starosti sedmih let, ko je bil še čisto majhen fantek, ne bi začarala hudobna vila, Narava po imenu. Namenila mu je neprijazno usodo v obliki bodala, ki mu ga je tako čvrsto pritrčila na spodnji del trebuha, da ga ni bilo več mogoče odtrgati. Okovan s tem izdajalskim orožjem je tako mali deček rasel in postal strašen velikan ter onesrečeval celo deželo.

O tem bodalu pa so pripovedovali še mnogo neverjetnih stvari, ki so vse dišale po čarovništvu. Ko na primer ni bilo v uporabi, je bilo ohlapno in mehko, kot da bi bila sama nožnica brez rezila. Toda vedno, ko se je pred velikanom pojavila kakšna nedolžna žrtev, se je strašno bodalo napihnilo čez vsako mero ter se dvignilo s tako nenavadno močjo, da je velikana, dobrega po rojstvu, potegnilo za sabo, tako da je hočeš nočeš moral sodelovati pri hudodelstvih, kamor ga je sililo njegovo čarovno orožje.

Ko je nekega lepega poletnega popoldneva ljubka vila Julija nabirala cvetice na sončnem travniku, se je nenadoma znašla pred

PRIPIS

Iz antologije Črni humor, založba Planete, 1970

Uredništvu Tribune je v veliko čast popraviti eno izmed velikih zgodovinskih krivic. Eden najpomembnejših francoskih pisateljev, markiz de Sade je bil tako za svojega življenja kot še celi dve stoletji zatem po krivici preganjan, zasramovan in blaten tako s strani literatov kot tudi literarnega občinstva. Pričujoča zgodba Francoskega sodobnega pisatelja M. Mariena nam kaže ubogega markiza v novi luči, kot nedolžnega, prijetnega in dobrodušnega pripovednika pravljic za otroke. Zelo nam je žal, da te pripovedke nismo mogli (zaradi tehničnih težav) priobčiti že v „družinski“ številki našega lista, saj bi mladim bralcem brez dvoma razkrila pisani svet lepote in fantazije, kamor vabi s seboj prečudoviti pravljicar de Sade. Nekoliko se bojimo, da bo zgodba v številki „desperados“ v slabi družbi, hkrati pa tudi dobro vemo, da sta de Sadova dobrota in plemenitost tako veličastni, da kot nežna roža zacvetita tudi v nevrednem okolju.

I. Z. L.

V tej številki imamo čast objaviti predgovor in recenzijo knjige B. von Muschewitz **DAS KILLER SYSTEM**, ki je izšla v znameniti založbi Calimero Verlag.

BORIS VON MUSCHEWITZ
DAS KILLER SYSTEM
186 SEITEN
150 ABBILDUNGEN
CELL. PAPPBAND
22.- DM

DAS WISSENSCHAFTLICHE TASCHENBUCH – 1974
CALIMERO VERLAG – ST. PAULI – HAMBURG

Cenjene bralce smo dolžni uvodoma seznaniti, kako je avtor prišel na idejo napisati knjigo, ki jo imamo čast predstaviti.

Dobri, stari Walter Scott in z njim naš vrli Josip Jurčič sta si edina, da naj se zgodba ali tisto, kar je v zvezi z njo, po možnosti začne napletati ali zapletati v kakšni krčmi. To, moramo priznati, je zelo produktivna misel, posebej, če upoštevamo, da je avtor naše gore list in da smo torej intimno pričakovali, da bo rojstni kraj ideje za pričujoče delo – gostilna. Torej smo nekako poparjeni, ker se je avtor izneveril tradiciji.

Po pripovedi avtorja samega se je ta historični trenutek pripetil nekega sončnega jutra na Švedskem. Avtor je bil zaradi nekih zapuhnih poslov že dlje časa odsoten z rodne mu grude in v grudih ga je pestilo neodjenljivo domotožje. Švedske ptice in ptičice so žvrgolele tuje napeve in rožice so mu dišale po KÖLNISCHES WASSER. Željan novic iz rodne domovine si je kupil neki švedski časopis, ne spomnim se več natančno, ali je bil DAGENS NYHETTER ali morda AFTONBLADETT. V zepu mu je rožljaj manjši honorar v konvertibilnem švedskem denarju in mu prebujal vse mogoče asociacije in potrošniške zablode kapitalističnega socialno demokratskega sistema. Vendar vsi, ki so branili Heidegra, vedo, da kadar je stiska največja, je rešitev najbližja. In res. V tem časopisu je pisalo, da so spričo težavne ekonomske situacije v domovini devalvirali valuto, in se je tako njegov konvertibilni honorar znatno povečal. Potrošniška miselnost in zablode gnilega kapitalističnega sistema so intenzivno pritisnile na razrvani živčni sistem našega avtorja, in porodila se je ideja napisati knjigo, ki bo sad domotožja in posledica devalvirane valute.

Vendar je od rojstva ideje do njenega udejanjenja preteklo precej časa. Mučna kolebanja in borba med egoističnim posameznikom in generičnim človekom so v avtorju porajala vse sorte stiske in bolečine. Toda na neki način je vse to zlahtnilo pričujočo mojstrovino.

Ne moremo si kaj, da ne bi bili ogorčeni spričo dejstva, da je knjiga zaradi idejne mlačnosti in provincialne naravnosti naših založnikov, morala iziti na tujem, tako nas je sovražna tujina spet enkrat prehitela in – oropala možnosti brati delo v izvirniku, in to med prvimi. Zgodovina se ponavlja.

Srčika naše mlade kulture mora prodajati plodove svojega sedanjega in minulega dela tujcem. Zopet bogatimo zakladnice kulturnega ustvarjanja tujine, in to v trenutku, ko domovina tako pogreša novih, svežih literarnih del.

Se besedica ali dve o vsebini. Avtorjev pristop k tematiki je izrazito moderen, lahko bi celo rekli, da gre za prepletanje joyceovske tehnike pisanja in Segalovega sentimentalizma. Romantično vzdušje je popestrjeno z nekaterimi prijemi iz Machiavellijevega dela „VLADAR“, tako da nas od prve do zadnje strani drži v permanentni napetosti. Z lahkotno fineso se sprehajamo po svetovnih žariščih revolucionarnih gibanj, eleganca, hitrost in ekskluzivnost si podajajo roke. Sem pa tja se zazdimo podobni turistom, toda vedno smo v fokusu dogajanj.

Avtorju ni tuja tudi kritičnost, predvsem pa ga karakterizira blaga nota balkanskega tipa humanizma, ki se kaže v tolerantnem odnosu do različnih znamk svetovne avtomobilske industrije, tobačnih izdelkov itd. Višek udarnosti doseže knjiga, ko pred naleti njene kritične refleksije klonejo tudi taka imena, kot so: baron Münchhausen, Agatha Christi, brata Grimm in Hans Christian Andersen.

Ob koncu knjige si oddahnimo, naša, torej balkanska stvar je v dobrih rokah, revolucija teče, vse teče in v isto reko ne moreš dvakrat stopiti. To je osnovna poanta in poslanica avtorja.

Pogovarjali smo se tudi z založnikom te nadvse privlačne knjige, g. Hansom Georgom Calimerom, ki nam je ekskluzivno zaupal veselo novico, da je avtor že sklenil pogodbo za novo knjigo. Povedal nam je tudi naslov, in sicer: „Kaj je Boris Muschewitz resnično rekel!“

Milenko Vakanjac

DOBRO BRANJE

Boris Von Muschewitz, *Das Killer System*, 168 + VI. Seiten, 105 Abbildungen, Cell. Pappband, *Das Wissenschaftliche Taschenbuch*, 1974, Calimero Verlag, St. Pauli – Hamburg, 22 DM.

Naj bralca kar takoj na začetku opozorimo, da pisec recenzije nima namena in tudi ni v njegovi moči, da bi v celoti predstavil to epohalno stvaritev, ki bo za več stoletij vnaprej razburjala ustvarjalnega duha in zaposlila nadaljnje tisoče inteligentov na tem področju.

Avtorjev poglavitni namen analize (oprostite banalnemu izrazu, dragi bralec) leži v „socialno-filozofski tu-bitni osvetlitvi kozmo-planetarne gibanja kot takega“ (str. 4, 7. in 8. vrstica). Sama stvaritev je tonamensko razčlenjena v tri poglavja (stvar, ko je ni; stvar, ko bo; stvar, četudi ne bo – killer system). Vsako od poglavij pa je razčlenjeno na tri podpoglavja, od katerih je vsako nosilec neke teze, ki je razdelana v točkah od 00 do 10. Zadnje – to je tretje podpoglavje, tretjega poglavja, pa predstavlja temeljni Ausgangspunkt in temeljno Erklärung obenem, ki strnjena v naslednji epohalni ugotovitvi prevrne vso dotedanjo znanost, filozofijo umetnost in sploh vse stvaritve človeškega duha in roka na pokrivalo. Zaradi pomembnosti povzemamo to tezo: „... najvišje stanje stvari je takrat, ko je ni, kajti le tako je podan pogoj, da bo, PA četudi ne bo.“ (stra. 164, v diskurzivnem tisku)

Brez dvoma! Jedro in temelj stavka (teze, ugotovitve) leži v tem PA. Recenzist se je mnogo dni in noči poglobljal v pomenskost tega PA, vendar pa mu še ni uspelo odkriti njegove končne biti. Za ilustracijo težavnosti PA-ja naj se pristavi, da do danes obstaja že 417 različnih razlag, kljub temu pa še ni viden kolovoz h končni ugotovitvi. AVTOR SE SKRIVNOSTNO MOLČI.

Knjiga sicer vsebuje mnogo grafičnih prikazov, tabel in shem, kar sicer olajšuje slednje avtorjevi misli – ne omogoča pa razumevanja biti PA-ja.

Predgovor k stvaritvi je napisal Milenko Vakanjac. V njem prikaže pogoje in vzroke, ki so avtorja pripeljali k zamisli in izvedbi te epohalne stvaritve. Tam je tudi poudarjeno, da delo, kljub temu, da je avtor slovenskega rodu, ne bo izšlo na domačem knjižnem tržišču. Vendar pa se zdi, da določene šanse vendarle obstajajo. Kot vsako temeljno filozofsko delo ima tudi to svoje nadzgodovinske literarne dimenzije in je kot takšno prišlo v ožji izbor za Nobelovo nagrado (skupaj s tem delom je najresnejši kandidat še William Mark, pisec Wyatt Earp-a). Z organiziranim naporom bi lahko dosegli, da bi delo uvrstili v knjižno zbirko „NOBELOVCI“. Sam prevod pa bi pomenil bistveno obogatitev slovenske sociološke in filozofske terminologije.

Pavel Gantar

**Ako primjetite štakore
na području
vašeg objekta**

ZOVITE NAS ODMAH

»SANITACIJA«
ZAGREB, ZRINJEVAC 15
Telefon: 442-284 i 440-667

Triptevka o življenju groznega gusarja Francisa Nana II.

5.

Džungla je bila tiha in preteča, le papagaji, ki so se spreletavali po drevju, so tu in tam predirljivo zakričali. A Francisa, ki je bil pogreznjen v temo globoke nezavesti ti vreščavi zvoki niso motili. Pa saj ni opazil niti tega, da se je pes, v katerega kožuh je v svoji samoti na skrivaj prelival solze in in mu izkazoval toliko nežnosti, vrnil ter legel poleg njega. Potem mu je s svojim hladnim jezikom prišel lizati globoko rano, ki je zevala v čelu. Ti mehki dotiki pa so ga ovedli. A kakor hitro so se vse stvari, ki so v blodnjah nezavesti neurejeno plesale po ubogi bolnikovi glavi, spet skočile na svoja stara mesta, je Francis z začudenjem opazil, da se je vendar nekaj spremenilo. Ta sprememba pa se ni odigrala zunaj, temveč znotraj v njegovi glavi. Zdelo se mu je namreč, da se je tokrat prvič res prebudil, da je bilo vse njegovo življenje doslej le nekakšen sen. Občutil je namreč, da je postal zver. Doslej je v krutostih le užival, kajti bil je tako nedolžen, da je bila zloba še vedno nekaj izven njega. Odkar pa ga je tisti grobi bukanir treščil z puškinim kopitom po glavi, je postal zlo samo, ubijanje mu ni bilo več užitek ampak kar potreba. Zato se je čutil dolžnega, da kar takoj z najbolj prostaškimi izrazi prekolne vreščave papagaje, tisto čudno rdečo ribo, krute bukanirje, zlobne paznike na farmi, prevarantskega zvodnika in svojega nedolžnega očeta, za nameček pa še boga.

A bližala se je noč in potrebno je bilo najti prenočišče. Na pomoč je zopet prišlo pes. V bližini je odkril votlino, v kateri sta prebivali dve z bližnje farme pobegli svinji s svojimi mladički. In kakor hitro si je v zatohli jami med cvilečimi pujski priboril topel kotiček, se je pogreznil v okrepljujoč spanec. Ko se je zjutraj prebudil, je opazil, da sta svinji odšli iskati hrane, male pujske pa zaupljivo prepustili njemu in psu v varstvo. Ampak tudi njemu je pričelo kruliti po želodcu, male živalice pa so bile tako mehke, tople in zaupljive, da se kar ni mogel premagati. Zato je zgrabil najdebelejšega in najmehkejšega pujska ter si ga pripravil za obilen zajtrk. Resda je živalca cvilila in trpela, ampak Francis vse stvari ni mogel opraviti hitreje, saj ni imel niti noža ali kakega drugega orodja, mama svinja pa tako ali tako ni slišala obupnih krikov svojega nesrečnega mladička. Ubijanje pa so nekoliko olajšali dolgi nohti, ki so Francisu v času njegovega službovanja pri bukanirjih zrasli zelo bohotno. In vsa stvar se je posledje odigravala dan za dnem. Na srečo svinje ne znajo šteti, pa niso niti opazile skrčenja svojega zaroda. Francisa pa sta brezdalje in dobra hrana kaj kmalu okrepila in mu povrnila vso prejšnjo moč. Pa kaj hočemo, je že tako, da če živimo v džungli, se pač moramo vesti tako, kot se džungli spodobi.

6.

Potem je minilo precej časa. Francis je bil za ves svet mrtev, dokler ni nekoč neka druga grupa bukanirjev v gošči naletela na dokaj čuden prizor. V družbi večih pobeglih psov in dveh udomačenih svinj so namreč odkrili popolnoma podivjanega človeka. Francis je bil na pogled tako grozen, džungla pa ga je naučila tolikih umetnij, da sobili bukanirji prisiljeni sprejeti ga medse kot sebi enakega. Kmalu je v tej zloglasni družini zaslovel kot najkrutejši in najspretnjši bukanir daleč naokrog. Zanimivo je tudi to, da se posledje ni nikdar več uspel privaditi na kuhano hrano.

Vendar pa goščavje ni bilo področje, kjer bi bil Francis Nan lahko popolnoma srečen in zadovoljen. Še vedno ga je mamilo morje. Zato ni prav nič čudno, da se je nekoč, ko so bukanirji vkrcevali koče, pridružil flibustjerom. To so bili zopet prav čudna družina. Sicer so se ukvarjali predvsem z prevozništvom, vendar se niso prav nič branili kakšnega malega piratstva. Francis, ki ga je življenje zadnjih mesecev spremenilo v kruto žival, si je med temi grobijani kaj kmalu priboril občudovanje. Kar tako mimogrede se je priučil tudi pomorstva. Zato ga je družina izbrala za svojega vodjo.

Ko jim je nekoč zmanjkalo hrane, jih je Francis odvedel na posestvo svojega bivšega gospodarja. In ko je tolpa med tuljenjem pobijala cvileče svinje v hlevu, je Francis razklal glavo ubogemu, milost prosečemu možaku. Odslej mu je le še pobijanje ljudi nudilo pravo zadovoljstvo. In ko se je po tem, s tako naslado storjenem zločinu družina zmagoslavno vkrcala na svojo barko, se je pričela kariera najzloglasnejšega vseh gusarjev, Francisa Nana. Tista čudna rdeča riba se ni nič več pojavljala. Prav verjetno ja že davno obupala nad proslulim Francsom.